

Міністерство освіти і науки України
Рада директорів закладів фахової передвищої освіти Львівської області
Відокремлений структурний підрозділ «Львівський фаховий коледж
індустрії моди Київського національного університету технологій та
дизайну»

МАТЕРІАЛИ
VI НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ
У КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ СУЧАСНОГО РИНКУ»

15 травня 2024 року

м.Львів

УДК – 37.011.3-051(06):687

Професійна підготовка фахівців у контексті потреб сучасного ринку/
Матеріали VI науково-практичної конференції: ВСП «Львівський фаховий коледж індустрії моди Київського національного університету технологій та дизайну», 15 травня 2024 року. – Львів, 2024. – 87 с.

Рекомендовано методичною радою ВСП «Львівський фаховий коледж індустрії моди КНУТД» (протокол № 4 від 14.05.2024 р.)

Освіта сьогодні є дуже різноманітною, оскільки визначається не тільки технологіями, а й соціальними тенденціями. Напрями модернізації освіти багато в чому залежать від потреб ринку праці, який останнім часом є дуже динамічним.

Метою конференції є обговорення проблем підготовки фахівців у ЗФПО в сучасних умовах, реформування фахової передвищої освіти та пропозиції щодо їх вирішення, використання інноваційних технологій в освіті та галузях економіки.

Матеріали конференції висвітлюють питання за такими напрямками:

- модернізація змісту підготовки фахівців у ЗФПО в сучасних умовах
- використання сучасних педагогічних технологій для забезпечення якості освіти у ЗФПО
- інновації в окремій галузі економіки (індустрії моди, торгівлі, промисловості тощо)
- інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах диджиталізації суспільства

Матеріали збірника подано у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст та достовірність опублікованих матеріалів.

Організаційний комітет:

1. **Креденець Неля Дмитрівна**, доктор педагогічних наук, професор, директор ВСП «Львівський фаховий коледж індустрії моди Київського національного університету технологій та дизайну»
2. **Ходань Оксана Любомирівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з виховної роботи ВСП «Львівський фаховий коледж індустрії моди Київського національного університету технологій та дизайну»
3. **Скоропад Ольга Юріївна**, заступник директора з навчальної роботи ВСП «Львівський фаховий коледж індустрії моди Київського національного університету технологій та дизайну»
4. **Мовчан Віра Петрівна**, методист ВСП «Львівський фаховий коледж індустрії моди Київського національного університету технологій та дизайну»

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Модернізація змісту підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти в сучасних умовах	
Креденець Неля Дмитрівна, Ходань Оксана Любомирівна Формування цінностей сучасної молоді у закладі фахової передвищої освіти під час війни	5
Виговська Людмила Степанівна Виховання студентської молоді засобами української етнопедагогіки	8
Мовчан Віра Петрівна Персональний бренд педагога: практичні рекомендації щодо створення та просування	13
Колодчак Ольга Станіславівна Механізм упровадження підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти України за дуальною формою	18
Любицька Роксолана Миронівна Методи розвитку творчих здібностей студентів спеціальності «Дизайн»	23
Біла Ірина Осипівна Роль мистецьких дисциплін у формуванні здобувачів фахової передвищої освіти	27
СЕКЦІЯ 2. Використання сучасних педагогічних технологій для забезпечення якості освіти у закладах фахової передвищої освіти	
Романюк Олена Олександрівна Тестові технології як один із засобів контролю	31
Єлфімова Юлія Василівна Формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців на заняттях української мови та літератури	35
Недопольська Світлана Михайлівна Інформаційні технології як засіб інтенсифікації вивчення англійської мови	40
Дзюма Ольга Миколаївна Проблемні ситуації як засіб розвитку творчих здібностей здобувачів освіти у ЗФПО	44
Лепех Надія Володимирівна Формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців у ЗФПО	48
Пришляк Ганна Михайлівна Використання інноваційних технологій при вивченні економічних дисциплін у коледжі	51
Балич-Гудз Галина Володимирівна Впровадження сучасних освітніх технологій у процесі викладання економічних дисциплін	56
СЕКЦІЯ 3. Інновації в окремій галузі економіки	
Бенько Ірина Петрівна, Зазуля Леся Михайлівна Перспективи інноваційного розвитку машинобудівної галузі України	58
Ярема Богдана Павлівна Інноваційний розвиток економіки України в умовах війни та післявоєнний період	62

Осташук Любов Дмитрівна Інновації в галузі логістики в Україні	65
Лучаківська Наталія Миколаївна Інновації в торгівлі на сучасному етапі розвитку України	69
СЕКЦІЯ 4. Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах диджиталізації суспільства	
Скоропад Ольга Юріївна Технології дистанційного навчання у процесі викладання графічних дисциплін у ЗФПО	72
Лойко Ірина Ростиславівна Використання сервісу Google Meet для навчання студентів у ЗФПО	77
Герус Оксана Олександрівна Використання інтернет-ресурсів як засобу стимулювання навчальної діяльності при вивченні англійської мови	81
Старий Андрій Романович Мультимедійне освітнє середовище при підготовці майбутніх фахівців у ЗФПО	84

СЕКЦІЯ 1. Модернізація змісту підготовки фахівців у ЗФПО в сучасних умовах

КРЕДЕНЕЦЬ Н. Д., доктор пед. наук директор
ВСП «ЛФКІМ КНУТД».

ХОДАНЬ О. Л., заст. директора з вих. роботи,
доцент, к.п.н.

ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Анотація: у статті розглядаються проблеми та виклики сьогодення у сфері виховної діяльності: описано зміни у військово – патріотичній підготовці, національно – патріотичному вихованні, суть безбар’єрності, толерантності, гендерної рівності та інклюзивної освіти як важливих суспільних норм , що потребують змін у нашій свідомості та відмови у стереотипних судженнях задля створення фундаментальних знань та навичок у виховній роботі, що підвищуватиме якість освіти загалом.

Ключові слова: цінності, фахова передвища освіта, толерантність, безбар’єрність, гендерна рівність, інклюзивна освіта.

У сучасних умовах викликів сьогодення, коли Україна стикнулася з повномасштабною агресією ворога та часу великих перспектив відновлення нашої держави, освіта стоїть перед вибором використання тих форм та методів виховання молоді, які набувають пріоритетності та які сприятимуть громадянсько – патріотичному, духовно – моральному, військово – патріотичному вихованню, що формуватиме свідомість нинішніх та прийдешніх поколінь, які розглядатимуть розвиток Української держави як запоруку власного особистісного розвитку, виваженості, толерантності, готовності до змін та до захисту цілісності країни.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, європоцентричність, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності, які накладаються на технологічну і комунікативну глобалізацію, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця, відбуваються на тлі сплеску інтересу і прояву патріотичних почуттів і нових ставлень до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського народу. [2, 2].

Зараз, як ніколи, необхідні нові шляхи до виховання патріотизму як базової якості особистості. На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді. [2, 3].

У часи воєнної загрози військово – патріотичне виховання є складовою патріотичного виховання та повинно бути зорієнтоване на формування у молодого покоління готовності до виконання свого конституційного обов'язку: захисту України, проходження служби у Збройних Силах України.

У соціальному просторі України в рамках євроінтеграції та викликів часу впроваджуються у виховання молоді нові поняття та суспільні норми, зокрема безбар'єрність, толерантність, гендерна рівність та інклюзивна освіта.

З ініціативи першої леді України Олени Зеленської «Без бар'єрів» прийнята Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року та затверджений план заходів з її реалізації на 2021 та 2022 роки.

Безбар'єрність – це філософія суспільства без обмежень. Це про внутрішню готовність створювати середовище, у якому буде комфортно всім. До Плану заходів залучена потужна команда – це представники влади разом із представниками громадськості. І це про зміни, які можуть бути втілені в найближчі два роки та мають сприяти тому, щоб безбар'єрність стала новою суспільною нормою. [3, 1].

Як норму сучасного цивілізованого світу, поняття «толерантність» як терпимість, повагу до іншої думки, прояв її до людей і до держави, задекларовано у Резолюції Генеральної Конференції ЮНЕСКО як «Декларацію принципів толерантності».

Толерантність – це готовність постійно і з гідністю сприймати будь-яку особистість або подію. Синоніми: терпіння, терпимість, витримка, примирення, стриманість, володіння собою, врівноваженість, холоднокрівність, стійкість, відкритість, мудрість. [4, 1].

Євроінтеграційні прагнення України стали невід'ємними реаліями політичного сьогодення. Підписавши і ратифікувавши Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, Україна продемонструвала відданість демократичним європейським цінностям та взяла на себе зобов'язання «враховувати питання рівності між чоловіками і жінками при розробці та впровадженні законів, постанов, адміністративних положень, політики і заходів». [5, 1].

Сучасна молодь, завдяки освітньому і просвітницькому процесам повинна усвідомлювати, що усі люди мають право на свободу вибору без жодних обмежень, а чоловіки та жінки, маючи різну поведінку та біологічні відмінності, повинні бути підтримані у своєму розвитку та діяльності рівним чином.

Сучасний світ та зміни в соціальному середовищі України під час війни призвели до нових викликів, зокрема, до готовності освіти прийняти людей з особливими потребами та людей з інвалідністю, які постраждали і від воєнних дій на нашій території.

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. Жодна людина не має відчувати себе іншою та виключеною з освітніх, культурних і соціальних процесів – це головне завдання інклюзії. [6, 1].

Враховуючи усе вище сказане, можна зробити наступні висновки :

- Заклади фахової передвищої освіти зобов'язані враховувати виклики сьогодення в умовах воєнного стану та збройної агресії росії і запровадити посилену відповідальну роботу у напрямку національно – патріотичного виховання, особливо військово – патріотичного , що є важливим у формуванні у молодого покоління цінностей відповідального громадянина;

- Враховуючи євроінтеграційні процеси у нашій державі, заклади освіти повинні впровадити заходи щодо просвітницької діяльності щодо нових суспільних норм: безбар'єрності, толерантності, гендерної рівності та інклюзивної освіти;

- У закладах освіти необхідно організувати процеси психологічної підтримки дітей ветеранів війни, загиблих воїнів, дітей – переселенців, які втратили свої домівки та рідних, людей з інвалідністю, які постраждали від війни та педагогів, чиї родичі виконують свій конституційний обов'язок захисту України від збройного нападу росії.

- У закладах фахової передвищої освіти необхідно проводити тренінги для педагогів та студентів щодо толерантного ставлення до ветеранів війни та людей з інвалідністю, які отримали поранення під час російсько – української війни.

Докладаючи максимум зусиль до посилення процесів виховання студентської молоді у сучасних реаліях , ми зможемо відновлювати та свої країну для майбутніх поколінь. Усі цінності , які є притаманними гідному громадянину необхідно також по новому закладати у свідомість дорослих людей, педагогів, які неодмінно передаватимуть цей новий досвід нашому прийдешньому поколінню.

Список використаних джерел

1. Наказ МОН № 1038 «Про внесення змін до наказу МОН від 16.06.2015 р «Про затвердження Концепції національно – патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно – патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах».

2. Концепція національно- патріотичного виховання <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/>.

3. <https://www.msp.gov.ua/content/bezbarernist.html>

4. <https://www.pdau.edu.ua/news/tolerantnist-yak-oznaka-vysokogo-duhovnogo-rozvytku-suspilstva>

5. <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist>
6. <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>

ВИГОВСЬКА Л.С.,
ВСП «Львівський фаховий коледж
індустрії моди КНУТД»,
викладачка технології

ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОПЕДАГОГІКИ

Анотація

У дослідженні проведено аналіз засобів української етнопедагогіки. Розглянуто основну мету виховання за українською народною педагогікою.

Ключові слова: етнопедагогіка, виховання, мораль, людська гідність

Реформування національної системи освіти в Україні неможливе без опори на народні традиції виховання, на етнопедагогічні основи.

Добре вихована людина у духовно-моральному відношенні завжди стоїть значно вище від будь-якого, навіть найбагатшого, але необтесаного невігласа. Під впливом виховання відбувається не тільки збагачення знаннями й удосконалення навичок, а й розвиток здібностей студентів, становлення їх як особистості.

Питанню виховання студентської молоді присвячена значна кількість робіт у галузях психології, педагогіки та філософії. Мету і зміст виховання диктують життя, конкретні умови життєдіяльності людини. Це питання набуває особливої актуальності в час війни, коли патріотичне виховання виходить на перше місце.

Спільними зусиллями кожного народу протягом своєї багатовікової історії створена власна національна виховна система, наділена як загальнолюдськими здобутками, так і самобутніми творчими знахідками.

Основна мета виховання за українською народною педагогікою вбачається в тому, щоб навчити кожного бути людиною: "Дивись — не забудь: людиною будь!" — кажуть українці. Навіть знання нічого не варті без людяності. Тому й виховання починається там, де вихователь ставиться до вихованця з повагою, не принижуючи його, вбачаючи в ньому особистість, а завершується тоді, коли дитина стає справжньою людиною. Виховання зводиться до того, щоб підготувати її до самостійного життя. Проблема підготовки до життя і праці — головна в народній педагогіці.

Щоб жити, треба виробляти й відтворювати матеріальні й духовні цінності, для цього потрібно, щоб прийдешні покоління могли перейняти естафету життєдіяльності від старих. Адже людина в дитячому і юнацькому

віці не має досвіду, знань, умінь і навичок поведінки, які потрібні їй для трудової і суспільної діяльності. Усе це приходить тільки через виховання, єдність, наступність і спадкоємність поколінь. Засвоюючи і використовуючи попередній досвід, нове покоління збагачує й удосконалює його, вносить свій вклад у розвиток матеріальної і духовної культури.

Такою є закономірність суспільного прогресу. Тому без виховання не може обійтися жодне суспільство. Виховання — загальна й вічна категорія, властива всім суспільно-економічним формаціям. Народна педагогіка прагне розкрити життя, висувуючи потребу в належній і всебічній підготовці до нього .

Якщо визначати зміст виховання, спираючись на народну педагогіку, то це — весь процес формування особистості й підготовки її до активної участі у виробничому, суспільному й духовному житті. У дещо вужчому, але конкретнішому вираженні зміст виховання в народній педагогіці охоплює формування морального обличчя, інтелектуальний і фізичний розвиток, прищеплення працьовитості й естетичних смаків. Удосконалення виробничого досвіду людей, розширення й поглиблення знань про природу, суспільство та й про саму людину, піднесення культури ставлять перед народною педагогікою нові завдання, вимагаючи розширення змісту виховання.

У сучасній педагогіці чітко виділяються такі поняття, як засоби, методи та прийоми виховання молоді. Під засобами виховання розуміємо той вид діяльності, явище чи предмет, які можуть впливати на особистість у певному напрямку. Їх поділяють на дві категорії — природні і надприродні. До природних засобів виховання належать: слово, фольклор, авторитет батьків, праця, навчання, навколишня природа, домашній побут, національні звичаї й традиції, громадська думка, духовно-моральний мікроклімат сім'ї, суспільний досвід, преса, радіо, телебачення, режим дня, література та мистецтво, книга, кіно, театр, музеї та виставки, ігри та іграшки, мітинги, демонстрації, страйки, фізкультура й спорт, свята, обряди, символи, атрибути, реліквії тощо. До надприродних засобів виховання відносять релігію.

Засобами виховання виступають, з одного боку, різні види діяльності студентів (ігрова, навчальна, трудова, спортивна, мовленнєва, пізнавальна, розумова тощо), а з другого — сукупність предметів і явищ матеріальної та духовної культури, залучених для педагогічного впливу на вихованців — образотворче та музичне мистецтво, науково-популярна й художня література, наочні посібники, книги (довідники, словники), вжиткові речі та предмети. Будь-який засіб педагогіки треба застосовувати лише тоді (якщо він відповідає меті виховання), коли він доречний. До основних засобів близько прилягають методи виховання, які перебувають в органічному взаємозв'язку. Однак ці поняття не є тотожними, оскільки засіб і метод істотно відрізняються. Найголовніша відмінність полягає в тому, що поняття

засобу ширше від поняття методу. Засоби виявляють свою активність у процесі виховання. Кожний засіб може мати певну систему методів

Українська етнопедагогіка охоплює такі провідні, органічно з'єднані між собою напрями виховання: моральне, трудове, розумове, естетичне і фізичне. Мораль українського народу, що лягла в основу його етнопедагогічного ідеалу, послідовно й безкомпромісно відстоює добродійну поведінку дитини, гуманність поглядів, благородність думок, чистоту помислів, кришталеву чесність і правдивість, справедливість, духовну щедрість.

Народна педагогіка не визнає жодних причин, які давали б підстави для відхилення від норм людської гідності і порядності, хоч у повсякденному житті гріховних спокус немало.

В основу моральності народна педагогіка кладе любов до рідного краю, ставлення людини до праці, до людей і до себе особисто. Наприклад, українські народні прислів'я і приказки закликають любити Батьківщину, рідний край, боротися проти соціального гніту і несправедливості, єднатися у боротьбі за національне і соціальне визволення, поважати гідність чесною людини, цінити справжню дружбу, бути вимогливим до себе. Палка любов до Вітчизни, мужність у боротьбі за щастя свого народу, повага до інших народів — одна з головних заповідей народної моралі. Народна педагогіка прищеплює дітям ці чудові риси змалку через найзрозуміліше — любов до матері, сім'ї і домівки, рідного краю.

Чудовим засобом посилення цих патріотичних почуттів є українські народні казки і легенди на героїчні теми, де уславляються ті, хто відстоює честь і незалежність Батьківщини. Сили ж і натхнення у боротьбі з ворогом дає рідна земля. Герой, який підтримує зв'язок з рідною землею, з народом, непереможний.

За оцінкою української народної педагогіки, праця є основним критерієм оцінки моральної гідності людини. У ставленні до ледарів народна педагогіка безкомпромісна: кожний ледар — аморальний. Той, хто не хоче працювати, а хоче жити за чужий рахунок — негідник і моральна потвора, тягар для суспільств. Без праці моральне виховання дітей немислиме, до того ж праця істотно впливає на людські стосунки. "Через працю в дитині закладаються основи здорової моралі, ненависть до зла і соціальної несправедливості, любов до чесних трудівників.

Масова практика виховання дітей в Україні традиційно відстоює дух справедливості й гуманних відносин між людьми. Провідними серед них стали миролюбність і гостинність, товариська солідарність і вірність щирому другові. Вона схвально відгукується про такі моральні риси людини, як доброта і щирість, прагнення до справедливості й рівності, готовність прийти на допомогу в біді, повага до старших, увічливість, оптимізм, уміння піклуватися про слабих і безпомічних, здатність поділитися останнім

Українська етнопедагогіка бореться за ставлення до людини як до найвищої цінності, захищає право кожного на свободу, щастя і вільний

розвиток. Тільки добра людина, про яку в народі кажуть, що вона й мухи не скривдить, уміє по-справжньому ненавидіти зло й боротися з ним. Не випадково у багатьох народних оповіданнях ідеться про боротьбу проти злих сил за утвердження добра. Добро неодмінно долає зло.

Висунувши гуманізм як один з невід'ємних складників морального виховання дітей, народна педагогіка аж ніяк не схильна до всепрощення. Навпаки, вона ставить дуже високі вимоги до вихователів, не схвалює поблажливості в ставленні до дітей. Народна практика виховання будується на застереженні дитини від лицемірства, привчанні її до моральної стійкості, недопущенні порушень норм поведінки не тільки в присутності батьків, а й наодинці, тобто вчить бути чесним перед собою, принциповим і твердим у власній оцінці, непримиренним не тільки до чужих, а й до власних недоліків і слабкостей. Саме тому моральні заповіді народної педагогіки значною мірою мають застережливе спрямування. їх провідна мета — запобігти необачним учинкам. Краще не допустити помилки, ніж потім її виправляти.

Ставлення до тварин у народній педагогіці є одним з мірил людської доброти. У трудових сім'ях здавна вкорінилась добра традиція привчати молодь до піклування про слабших. Піклування про дітей, калік, хворих, старих є виявленням однієї з основних ознак морального здоров'я народу. Навіть людину слабоумну не залишали напризволяще. Кривдити вже скривдженого природою — то гріх. Його одягали, годували, намагалися вилікувати, доглядали аж до смерті.

До безкінечних моралізувань народна педагогіка ставиться скептично. В українських сім'ях дитина з п'яти-шести років звикала піклуватися про молодших братиків і сестричок. Як бачимо, народна педагогіка послідовно бореться за те, щоб організація життя в сім'ї спонукала дитину до гарних учинків, вправляла в позитивній моральній поведінці.

Могутнім регулятором моральної поведінки є слово вихователя. Завдяки цьому формуються моральна свідомість, моральні почуття людини.

За народними твердженнями, засвоєння моральної істини повинно проходити через почуття, переживання та розум людини і втілюватись у її благородних учинках. З цією метою педагогічний геній народу створив багатющу фольклорну скарбницю, насичену змістовним, зворушливо емоційним матеріалом, який став мудрим помічником батьків у моральному вихованні дітей. Образи народної поезії є зразками для поведінки людини в житті.

Однак просте запам'ятовування моральних правил не принесе користі. Скільки в житті тих, що знають моральні норми, але не поспішають їх виконувати. Таких людей народ називає "моральними каліками". Моральна поведінка йде від внутрішніх потреб людини, від її моральних звичок.

У трудових сім'ях багато уваги приділяється виробленню в дітей таких важливих моральних якостей, як піклування про інших, керування своїми почуттями з підпорядкуванням їх розуму й волі, готовність виконувати

доручення старших, працювати разом з іншими. Робиться все для того, щоб застерегти дитину від шкідливих звичок — лайки, куріння, брутальності, брехливості, лицемірства. Тут велике значення має позитивний приклад, бо честь виховується честю, правдивість — правдивістю.

Чесць є найвищою окрасою людини. Дітей вчать змалку дорожити честю. Чесць належить до надзвичайно важливих моральних рис особистості. Моральне виховання дітей — справа тонка й складна. Тут немає місця фальші, непослідовності, нещирості у взаєминах між батьками і дітьми. Народна педагогіка нещадно бореться з "ножицями" у вихованні, тобто розходженнями між словами і вчинками дорослих.

Основою української народної педагогіки є праця, бо вона — першооснова життя суспільства, головний засіб створення матеріальної й духовної культури. Правильно організована праця облагороджує людину, забезпечує її нормальний фізичний, розумовий і моральний розвиток

Виховна сила праці настільки велика, що її важко переоцінити.

Висновки. На підставі проведеного дослідження можна зробити такі висновки, що усе найцінніше, що має людина — життя, щастя, здоров'я, радість і довголіття, віру і любов, духовні й матеріальні блага, йде від землі, яку треба боронити. Народна педагогіка прищеплює дітям любов до землі, навчаючи любити її всією душею, багато уваги приділяє формуванню почуття честі, патріотизму.

Практика народного виховання передбачає формування в кожній людини моральних оцінок з позицій добра і справедливості, що впливає з народного поняття моралі: моральний той, хто цнотливий, шляхетний, добродішній, праведний. Сюди належать і такі поняття, як людська гідність, чесць, людяність, колективізм. Усі вони конкретизовані в моральному кодексі народу, основні принципи якого яскраво представлені у фольклорі, зокрема в народних прислів'ях і приказках.

Арсенал засобів формування в молоді почуття честі, патріотизму, шанобливого ставлення і любові до рідного краю, землі дуже багатий.

Список використаних джерел

1. Губко О.Т. Психологія українського народу. В 4 книгах. Книга перша . Психологічний склад проукраїнської народності. – К.: ПВП «Задруга», 2003.
2. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка: Навч. посіб. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005.- 174 с.
3. Нельма О.В. Теорія етносу. Курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Тандем, 1997. – 368 с.
4. Українська етнологія: Навч. посібник /За ред. В. Борисенко. – К.: Либідь, 2007. – 400 с.
5. Українська етнопедагогіка: Навчально-методичний посібник / За ред. акад.. В. Кононенка. – Івано-Франківськ, 2005. – 508 с.

МОВЧАН В.П.,
ВСП «Львівський фаховий
коледж індустрії моди КНУТД»
методист, викладач маркетингу

ПЕРСОНАЛЬНИЙ БРЕНД ПЕДАГОГА: ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТВОРЕННЯ ТА ПРОСУВАННЯ

Анотація. В статті розкрито зміст поняття «особистий бренд», значення та складові персонального бренду педагога, стратегію і тактику його формування, запропоновано інструменти для створення бренду сучасного педагога та наведено приклади їх застосування.

Ключові слова: бренд, особистий бренд, персональний бренд, персональний бренд педагога, особистий брендинг, SWOT-аналіз, портфоліо викладача, комунікація.

Освіта посідає одне з провідних місць серед цінностей життя. Однак на сьогоднішній день вона зазнає значних змін, адже зростає увага до професійної діяльності викладача, і власне від його особистості та рівня професійної підготовки залежить якість освітнього процесу.

Педагогом не тільки передаються знання та досвід, він також навчає власним прикладом, допомагає у пізнанні життя, стає справжнім другом і наставником, сприяє розвитку та становленню особистості, її духовності та національної гідності, готує молоде покоління до життя в суспільстві, впливає на формування поглядів, поведінки, навчає бути вихованими, любити себе та оточення.

Сучасний педагог повинен не тільки знати свій предмет, вміти його викладати, а й бути ерудованою, освіченою, висококультурною, привабливою особистістю, яка прагне постійного саморозвитку, володіє технікою самопрезентації та постійно працює над створенням власного позитивного професійного іміджу.

Мислити як експерт та створювати власний бренд - це нова концепція для педагогів. Викладачі завжди прагнуть до найкращої роботи в інтересах здобувачів освіти та розвитку освітньої галузі.

З стрімким розвитком соціальних мереж та медіа професійний бренд може стати ефективним інструментом налагодження комунікації зі здобувачами освіти, встановлення партнерства для наукової роботи чи навіть адвокації для покращення освітньої системи. Створення особистого бренду вимагає довготривалої роботи, креативності, стратегічного мислення, але доступно кожному, особливо викладачам як лідерам думок та експертам у своїх галузях.

Філіп Котлер зазначив: «Найважливіше поняття в маркетингу – поняття бренду. Якщо ви не бренд – ви не існуєте. Хто ж ви тоді? Ви –

звичайний товар. Відомо також, що зробити бренд можна з будь-якого товару» [4].

Бренд – це колективна думка, враження про предмет, продукт, об’єкт. Нині термін “бренд” стосується не тільки компаній, що продають товари або послуги. Репутація та популярність роблять з людини образ, за яким стоять певні якості та характеристики. Індивідуальність сама стає брендом, який здатен продавати й надовго залишатись у пам’яті людей [1].

Вважається, що вперше термін «особистий бренд» ужив у своїй статті автор Том Пітерс у 1997 році. Щоправда, в американській бізнес-літературі схожі ідеї з’явилися ще в 1930-х роках. Згодом почало з’являтися все більше формулювань про бренд особистості. Нерідко бізнес-тренери використовують термін «персональний бренд» [4].

Особистий бренд (personal branding) - це сформований імідж людини, це колективна думка про людину, набір емоцій та асоціацій, які з нею пов’язані.

Імідж людини формується незалежно від того, чи докладає вона зусиль для створення свого персонального бренду. Він може бути хаотичним і від того не менш ефективним. Як тільки людина з’являється у віртуальному світі соцмереж – вона починає залишати там сліди, докази свого існування і формувати персональний бренд.

Персональний бренд – це образ людини, який сприймається іншими людьми; це сукупність професійного досвіду людини, найкращих особистісних рис, її ексклюзивність у своїй діяльності [3].

Вивченням питання побудови та активації персонального бренду займаються: М. Азарьонк, А. Федорів, І. Манн, К. Кононова, Т. Пітерс, П. Браун, К. Азізова, М. Ліндстром та інші.

Персональний бренд педагога - це образ, який складається у професійному співтоваристві, це репутація та імідж. Персональний бренд викладача поєднує приналежність до певного закладу освіти, професійну кваліфікацію, основні компетенції та навички з унікальними особистісними характеристиками [1].

Персональний бренд педагога - це про те, який я є насправді, про відкритість, про довіру до себе та своїх людей, про чесність, про якість, унікальність і привабливість, про бажання іти вперед і досягти найвищої точки майстерності.

Персональний бренд педагога дозволяє створити позитивний імідж, підвищити свій авторитет та самооцінку, вибудувувати власний стиль педагогічної майстерності, розуміти потреби здобувачів освіти, вдосконалювати методи навчання та досягати виняткових результатів, впливати на освітні й відповідно соціальні процеси. Педагог з розвиненим особистим брендом може бути запрошеним спікером на освітніх заходах, публікувати статті в освітніх журналах, виступати в ЗМІ; може стати

наставником для інших викладачів, експертом у певній галузі, ініціатором освітніх проєктів.

Викладачі по суті надають освітні послуги здобувачам освіти та науковий продукт своїм закладам та в цілому суспільству. Своєю роботою вони щодня формують «свій продукт», залучаючи та надаючи ефективні матеріали та ресурси своїй аудиторії.

Аудиторіями для бренду педагога можуть бути колеги, заклади освіти, професійні медіа, стейкхолдери тощо. Усе залежить від цілей викладача - що саме може допомогти вирішити активна комунікація - покращити умови викладання чи досягти зміни в освіті, поділитися експертизою або розпочати наукову дискусію, започаткувати новий проєкт з іноземними колегами тощо.

Особистий брендинг – це процес створення гармонійного, привабливого, ефективного особистого бренду, цінного та унікального образу, на який будуть звертати увагу потенційні студенти та стейкхолдери і управління ним.

Для створення персонального бренду педагогу потрібно продумати свій образ, усвідомити: Хто я? Куди іду? Як і з ким іду? Навіщо? В чому моя унікальність?

Відповіді на ці запитання формують фундамент бренду. На цьому етапі педагогу важливо бути максимально щирим і чесним, бо це запорука його подальшого успіху у професійній діяльності.

Наступний крок у процесі побудови персонального бренду - стратегія. Тут створюється загальний план, який охоплює довготривалий проміжок часу, спосіб досягнення важливої мети - бути впізнаваним, зрозумілим, затребуваним.

Перед тим, як почати побудову бренду, педагогу важливо чітко сформулювати довгострокові та короткострокові цілі.

SWOT-аналіз є важливим інструментом, оскільки допомагає виявити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози. З точки зору педагога це означає оцінку досвіду й кваліфікації, ефективності в навчанні, зацікавленості у професії, комунікаційних навичок, організаційних здібностей та мотивації, а також визначення проблем, пов'язаних із незадовільними результатами навчання та дисципліною [2].

SWOT є аббревіатурою від англійських слів:

- Strengths (сильні сторони) — унікальні переваги або особисті характеристики, які роблять ефективним викладачем;
- Weaknesses (слабкі сторони) — обмеження або недоліки, які можуть ускладнювати педагогічну діяльність;
- Opportunities (можливості) — зовнішні умови або фактори, які можна використати для покращення результатів роботи;
- Threats (загрози) — зовнішні чинники, які можуть стати перешкодою для досягнення ваших цілей або успіху здобувачів освіти.

Застосування SWOT-аналізу для педагогів може бути дуже корисним для професійного розвитку. Після проведення SWOT-аналізу викладач може визначити стратегії для покращення своєї роботи. Наприклад, варто зосередитися на зміцненні сильних сторін, працювати над удосконаленням слабких сторін, використовувати можливості для професійного росту та навчання, а також створити план дій для уникнення або зменшення впливу потенційних загроз.

Третій крок - упаковка. На цьому етапі педагог ідентифікує себе за допомогою зовнішнього образу, свого унікального стилю викладання, манер поведінки, способу взаємодії з аудиторією тощо. Візуальний, смисловий і емоційний образи мають бути цілісними.

Портфоліо викладача є важливим інструментом для самопрезентації, відображення професійного розвитку, досягнень у навчанні та викладанні, а також особистих зусиль для постійного вдосконалення. Ось деякі ключові елементи, які можна включити до портфоліо:

- Професійна біографія: огляд освіти, підвищення кваліфікації, курсів, сертифікатів, результати атестації, досвіду роботи, а також особистих досягнень в освітній діяльності;
- Методи навчання та матеріали: додати зразки творчих завдань, інтерактивних методик, інноваційних освітніх технологій, які використовуються для підвищення якості освіти;
- Результати здобувачів освіти: описати досягнення здобувачів освіти на освітніх конкурсах чи олімпіадах, їхні науково-пошукові роботи та навчальні проєкти;
- Науково-методична діяльність: методичні розробки, участь у науково-практичних конференціях та професійних конкурсах, публікації;
- Поширення власного педагогічного досвіду: створення власного сайту чи блогу, виступи на засіданнях педагогічної ради, школи педагогічної майстерності, обласних методичних об'єднань, конференціях тощо;
- Проєкти та додаткові обов'язки: вказати участь у позааудиторних заходах, організації проєктів або гуртків, участь у виховних заходах, громадська діяльність;
- Відгуки та рекомендації: додати відгуки від колег, керівництва, стейкхолдерів та здобувачів освіти, які підтверджують професійні навички та вплив на освітній процес та формування майбутнього фахівця.

Створення добре структурованого портфоліо допоможе не лише розвиватись у професії викладача, а й покаже досягнення та постійний розвиток як освітянина.

Завершальним етапом у процесі побудови персонального бренду педагога є комунікації. Важливе завдання педагога – бути цікавими аудиторії, викликати довіру і залучати до обговорення. Різного роду партнерства, спільноти, нетворкінг, колаборації з іншими педагогами чи організаціями - все це сприяє активації бренду та швидкому його розвитку.

Збільшення аудиторії, підвищення експертності і статусу педагога в ніші надання освітніх послуг можливе завдяки грамотному просуванню персонального бренду.

Ефективна комунікація охоплює як онлайн-, так і офлайн-ЗМІ, зокрема просування через експертний статус, блоги, Telegram-канали, радіо, подкасти, телебачення, соціальні медіа, вебінари та нетворкінгові події. Крім того, зв'язок з медіа є невід'ємною частиною освітнього процесу, оскільки він може значно збагатити освітній досвід та сприяти кращому засвоєнню матеріалу. Вибір правильного формату для комунікації з медіа в освіті є ключовим аспектом. Прикладами цікавих форматів є:

- Відеозаняття: можуть бути ефективним засобом навчання, оскільки вони візуально привабливі та допомагають здобувачам освіти краще зрозуміти складні концепції через демонстрацію процесів чи експериментів.

- Подкасти: можуть бути корисними для створення глибшого розуміння складних тем. Вони дають можливість здобувачам освіти слухати матеріал у будь-який зручний для них час.

- Вебсайти, блоги та інтерактивні додатки: їх застосування робить навчання захопливішим і цікавішим. Наприклад, можна використовувати ігрові елементи і тести для перевірки засвоєння матеріалу.

- Соціальні медіа: використання соціальних медіа сприяє активнішій взаємодії між викладачами та здобувачами освіти. Наприклад, це може бути створення спільнот, де обговорюються теми, ставляться запитання та діляться додатковими матеріалами.

- Вебінари, онлайн-конференції, масові відкриті онлайн-курси, (МООС): завдяки їм здобувачі освіти отримують доступ до експертів та досвідчених викладачів з будь-якого місця, що робить освіту глобальнішою та доступнішою.

Правильний формат для комунікації з медіа в освіті допомагає створити захопливіше та ефективніше освітнє середовище, що сприяє підвищенню якості освіти.

Щоб ефективно комунікувати, педагогу важливо володіти ясністю та інформативністю, бути лаконічним, розуміти свою аудиторію, готуватися до запитань, вміти аргументувати свою позицію, мати добре виважену позицію та здатність до імпровізації.

Чим більше способів просування персонального бренду є в арсеналі у педагога, тим швидше потенційні здобувачі освіти можуть дізнатися про нього, його пропозиції та унікальність.

Висновки. Особистий бренд - це маркетинговий інструмент, який підвищує ККД взаємодії педагога зі світом. Успішний особистий бренд формується з набору образів, вдало побудованої репутації та залученої аудиторії, яка реагує на комунікацію.

Кожен педагог має прагнути до створення свого персонального бренду, аби здобувач освіти міг отримувати висококваліфіковані освітні послуги, якісний педагогічний сервіс, унікальні та корисні продукти.

Таким чином, персональний бренд допоможе педагогам визначити нішу і стати в ній успішним; налаштувати правильну комунікацію із зовнішньою аудиторією; прописати персональну унікальність; підібрати ті інструменти, які будуть розвивати компетентність педагога і викликати довіру від аудиторії; вибрати найбільш оптимальні шляхи просування.

Побудова персонального бренду педагога - тривалий процес, що вимагає постійного самовдосконалення та адаптації до змін у суспільстві й технологіях. Це також можливість стати впливовою особистістю в освітньому середовищі та сприяти змінам у галузі освіти. Розробивши чітку стратегію та використовуючи практичні поради можна зміцнити свій вплив та ефективність у сфері освіти.

Персональний бренд буде еволюціонувати, стане вірним помічником у педагогічній діяльності і його ефективність, при правильному підході, буде тільки зростати.

Список використаних джерел:

1. Наталія Пірак Інтерактивна книга бренду особистості - 2022 р.
2. Особистий бренд вчителя: що це і як його створити [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://nus.org.ua/articles/osobystyj-brend-vchytelya-shho-tse-i-yak-jogo-stvoryty/](https://nus.org.ua/articles/osobystyj-brend-vchytelya-shho-tse-i-yak-yogo-stvoryty/)
3. Персональний бренд учителя: як педагогу впливати на освітню галузь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/personalnyj-brend-vchytelya-yak-pedagogu-vplyvaty-na-osvitnyu-galuz/>
4. Шевченко О.Л. Бренд-менеджмент: [навч. посіб.] / О.Л. Шевченко. – К.: КНЕУ, 2010. – 395 с.

КОЛОДЧАК О.С.
ВСП «Львівський фаховий
коледж індустрії м КНУТД»
викладач менеджменту

МЕХАНІЗМ УПРОВАДЖЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ

Анотація. У статті проаналізовано розвиток дуальної освіти як однієї з умов формування професійної компетентності. На основі Закону України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту» встановлено, що у дуальній формі здобуття освіти передбачається поєднання навчання осіб у закладах

освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах для набуття певної кваліфікації, як правило на основі договору. Висвітлено розвиток дуальної освіти в Німеччині, яка є одним з лідерів за рівнем кваліфікації кадрів і зразком для всього Європейського союзу і для України також. Розкрито сутність і значення дуальної системи освіти для професійної підготовки молоді. Висвітлено низку переваг і проблем, які можуть виникати при застосуванні цієї форми навчання на практиці в Україні.

Ключові слова: дуальна освіта; дуальна форма навчання; компетентність; професійна компетентність; освітній процес.

Останнім часом в Україні інтенсивно відбувається процес реформування системи освіти. Традиційні форми трансляції теоретичних знань та практичної підготовки стають неефективними. Освіта не відповідає потребам бізнесу. Саме тому актуальним стає питання пошуків нових форм навчання майбутніх фахівців, які дозволять набути належний рівень теоретико-практичної підготовки та стати конкурентоспроможними на ринку праці.

Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти [1] ґрунтується на німецькому досвіді дуальної форми здобуття освіти, який було презентовано, зокрема, завдяки Представництву Фонду імені Фрідріха Еберта, Німецько-Українському агрополітичному діалогу, Проєкту Східного партнерства «Дуальна освіта в діалозі» за участю закладів освіти різного рівня.

У статті 9 Закону України «Про освіту» дуальну форму здобуття освіти визначено як спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору [2]. Основними засадами формування типових моделей дуальної форми здобуття освіти визначено такі: - заклад освіти спільно з роботодавцем приймає рішення про впровадження дуальної форми здобуття освіти, здійснює моніторинг потенціалу ринку праці, визначає перелік спеціальностей (професій), для яких розроблятимуть освітні програми дуальної форми здобуття освіти, затверджує їх перелік, приймає відповідні внутрішні документи, призначає осіб (підрозділ), що відповідатимуть за впровадження дуальної форми здобуття освіти; - заклад освіти або роботодавець ініціює та реалізує переговорний процес і укладає відповідні договори. Заклад освіти та роботодавець обговорюють освітню програму (програми) за спеціальністю (професією) на предмет відповідності професійним стандартам та вимогам до компетентностей майбутніх фахівців. Після початку навчання за такою освітньою програмою заклад освіти забезпечує неперервну комунікацію між усіма сторонами для усунення можливих недоліків в організації навчання та вирішення поточних проблем, що можуть виникати. Для цього проводять періодичні зустрічі з усіма сторонами та забезпечується зворотній зв'язок

через відповідальну особу від кожної сторони або здобувача освіти, з якими заклад освіти уклав договори;

- дуальну форму здобуття освіти можуть обирати здобувачі освіти, які навчаються за денною формою або іншими формами здобуття освіти та виявили особисте бажання, а також пройшли відбір у роботодавців. Здобувач освіти укладає тристоронній договір із закладом освіти та роботодавцем щодо навчання за дуальною формою здобуття освіти і має виконувати свої зобов'язання в рамках договору;

- години між теоретичною та практичною складовою частинами розподіляють по-різному залежно від особливостей навчання за спеціальністю (професією);

- оцінювання компетентностей здобувачів освіти проводять представники закладу освіти та роботодавців. Після закінчення навчання за відповідною спеціальністю (професією) за дуальною формою здобуття освіти її здобувачеві може бути присвоєно професійну повну або часткову кваліфікацію у відповідному кваліфікаційному центрі, на підприємстві чи в установі, фахівцями [4].

Як зазначено в Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти [3], заклад освіти за такої форми навчання забезпечує теоретичну підготовку, цілісність освітньої програми навчання, відповідність стандартам освіти та професійним стандартам, несе відповідальність за якість підготовки здобувачів освіти; має право спільно з роботодавцем визначати освітні програми, за якими організують освітній процес за дуальною формою здобуття освіти; відповідає за налагодження співпраці між закладом освіти та роботодавцями, а також подальшу ефективну комунікацію сторін; проводить відбір підприємств, установ та організацій, що надають місця практичної підготовки за дуальною формою здобуття освіти; спільно з визначеними роботодавцями розробляє і затверджує навчальний план відповідної освітньої програми; спільно з визначеними роботодавцями забезпечує узгодження змісту теоретичної та практичної частини програми; координує навчання здобувача освіти на підприємстві та разом із представником підприємства приймає звіт про результати навчання за дуальною формою здобуття освіти, оцінює результати; приймає відповідні внутрішні документи, призначає осіб / підрозділи, що відповідатимуть за впровадження дуальної форми здобуття освіти; організовує обговорення освітньої програми (програм) за дуальною формою здобуття освіти за спеціальністю (професією) із роботодавцями / професійними асоціаціями на предмет відповідності професійним стандартам та вимогам роботодавців до компетентностей майбутніх фахівців.

Здобувач освіти відповідно до Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти має:

- відповідально ставитися до виконання навчального плану згідно з графіком освітнього процесу відповідно до цілей та завдань навчання на робочому місці;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи чи організації;
- підтримувати контакт з особою, відповідальною за виконання освітньої програми дуальної форми здобуття освіти, вчасно інформувати роботодавця і представника закладу освіти в разі виникнення проблемних питань;
- дотримуватися правил охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці та протипожежної охорони; нести матеріальну відповідальність за обладнання та майно відповідно до укладеного договору;
- своєчасно на належному рівні виконувати завдання, покладені на нього під час навчання на робочому місці, та індивідуальні завдання згідно з навчальним планом.

Дуальна форма здобуття фахової передвищої та вищої освіти - це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання в закладах освіти та в інших суб'єктів освітньої діяльності (далі - заклади освіти) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях (далі - роботодавці) для оволодіння програмними результатами, поглиблення практичних умінь і навичок та набуття певної кваліфікації. У вищій освіті дуальна форма є одним зі способів здобуття освіти здобувачами денної форми здобуття освіти. [4].

В умовах дуального навчання теоретична частина підготовки проходить на базі освітньої організації, а практична – на підприємстві, на робочому місці. Тому основним принципом дуальної системи є однакова відповідальність за якість підготовки кадрів як закладів освіти, так і підприємств.

Провідним принципом дуальної освіти вважається єдність індивідуалізації та інтеграції професійного навчання – діяльнісної компетенції [1], що передбачає надання дуальній системі більшої гнучкості, розроблення навчальних програм за групами професій, що забезпечують можливість вибору професії та занять.

Дуальне навчання – це інтерактивний механізм надання професійної освіти, який базується на одночасному отриманні теоретичних знань у закладах освіти і практичних навичок та досвіду роботи на підприємстві, що дає можливість студенту швидко опанувати знання та одночасно набути досвіду роботи за фахом без великих фінансових витрат. Роботодавець отримує висококваліфікованого працівника з мінімальними витратами часових та фінансових ресурсів, надійних партнерів і джерело креативних ідей щодо вдосконалення та підвищення ефективності своєї діяльності. Професійні навички та вміння мають формуватися не тільки в умовах традиційного аудиторного навчання, але і в рамках дистанційного навчання [2]). Професійне навчання на виробництві є складовою частиною системи безперервної освіти персоналу. Воно здійснюється в системі управління

персоналом організації, яка передбачає формування цілей, функцій, організаційної структури управління персоналом, вертикальних й горизонтальних взаємозв'язків у процесі обґрунтування, прийняття й реалізації управлінських рішень. Саме тому модернізація професійного навчання стала однією з основних функцій системи управління персоналом.

Переваги дуальної форми здобуття освіти для закладів вищої та фахової передвищої освіти: здійснення цільової підготовки кадрів для підприємств; використання матеріально-технічної бази підприємств для навчання здобувачів освіти на сучасному виробничому обладнанні з урахуванням інноваційних змін у виробничих технологіях; розділяти витрати з роботодавцями щодо підготовки кваліфікованих фахівців; відкривати можливості підвищення кваліфікації та стажування; прийняти швидкому професійному зростанню здобувачів освіти; зменшення витрат на укомплектування навчальних закладів сучасним технологічним обладнанням й утримання навчального закладу (зменшення витрат на енергоносії, обладнання та утримання майстерень).

Причини труднощів практичного втілення дуальної освіти в Україні: низька обізнаність здобувачів про цю форму навчання; відсутність умов для усвідомленого вибору підприємства для здобуття освіти; пошук оптимальних моделей розподілу часу навчання в закладах освіти та на робочому місці з урахуванням особливостей роботи в різних галузях; пошук закладами освіти роботодавців, які зацікавлені вкладати кошти у підготовку здобувачів за дуальною формою навчання.

Дуальна форма професійної освіти – це освітній процес, що поєднує практичне навчання з частковою зайнятістю на виробництві та навчання в традиційному закладі освіти. Дуальність означає «двоєдність, подвійність», «єдине організаційне ціле». Подібна форма професійної освіти виникла як продукт соціального партнерства, що являє собою механізм тісної взаємодії держави, роботодавців, профспілок і різних громадських об'єднань із підготовки висококваліфікованих кадрів відповідно до потреб ринку праці. Ринок праці, сформований сьогодні, диктує необхідність перегляду традиційних підходів у системі професійної освіти. Переорієнтація на ринкові відносини потребує серйозних змін. Під час прийому на роботу представників бізнесу цікавить не стільки формат «знань» випускників закладів освіти, скільки їхня готовність до здійснення професійної діяльності.

Висновок. Отже, державі належить надзвичайно важлива управлінська роль у впровадженні дуальної освіти в професійну підготовку майбутніх фахівців у закладах вищої освіти України. Це – суттєве зрушення в контексті модернізації освітньої системи, прогресивний поступ назустріч викликам глобалізаційних процесів. Дуальна форма здобуття освіти передбачає, насамперед, модернізацію освітніх програм, підвищення якості освіти, посилення мотивації до навчання серед студентів, наближення освіти до сучасних вимог ринку праці, зростання ролі роботодавців у професійній

підготовці майбутніх фахівців, підвищення конкурентоспроможності випускників закладів освіти. За результатами таких зустрічей роботодавці і студенти можуть прийняти рішення про готовність подальшої співпраці. Заклад освіти та студенти, які продовжують навчання за дуальною формою, укладають угоду в два етапи. По завершенні першого етапу, який триває два місяці, обидві сторони мають визначитися, чи є потреба та сенс у подальшій співпраці. Студенти, які проявили себе як компетентні фахівці та бажають надалі навчатися за програмою дуальної освіти «заходять» на другий етап дуальної освіти, який триває до закінчення навчання в коледжі.

Дуальна освіта має велике значення для тих молодих людей, у яких фінансові можливості обмежені. Крім того, вони отримують заробітну плату. Тобто дуальна система – це унікальна можливість здобути якісну освіту, ще й заробляючи собі на життя.

Список використаних джерел:

1. Бойчевська І. Роль системи дуальної освіти у професійній підготовці молоді Німеччини. Порівняльно-педагогічні студії. 2009.
2. Про освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження КМУ від 19.09.2018 № 660-р.
4. Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти, затверджене наказом МОН України від 13 квітня 2023 року №426. (2 червня 2023 року набуло чинності)

ЛЮБИЦЬКА Р.М.,
ВСП «Львівський фаховий
коледж індустрії моди КНУТД»
викладач графічного дизайну

**МЕТОДИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИЗАЙН»**

Анотація. У даній публікації розглянуто методи розвитку творчих здібностей майбутніх дизайнерів під час навчання у закладах фахової передвищої освіти. Висвітлюється необхідність оновлення системи освіти та розвитку творчого потенціалу студентів за допомогою пошукових та творчих методів навчання. Обґрунтовано доцільність дослідження проблеми розвитку творчого мислення в контексті підготовки майбутніх дизайнерів з метою зробити їх конкурентоспроможними, спрямованими на особистісний розвиток в майбутньому. Зазначається, що розвиток творчого мислення є одним з ключових методів сучасної дизайн-освіти, адже він допомагає

максимально використовувати розумовий потенціал для ефективного вирішення завдань у майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: творчі здібності, творче мислення, творчий потенціал, креативність.

Розвиток дизайну в Україні – це пошук та модернізація навчання, а також виховання майбутніх дизайнерів з метою зробити їх конкурентоспроможними, спрямованими на особистісний розвиток в майбутньому. Сьогодні українське суспільство знаходиться на етапі глобальних освітніх перемін, що повинно сприяти послідовній інтеграції у світову науку та освіту.

Слід зазначити, що найкраще творчі здібності розвиваються, коли студент бере участь у реальній роботі (науково-дослідній, проектно-конструкторській). При цьому зростає зацікавленість студента в предметі, а це стимулює розвиток творчих здібностей.

Важливо при вивченні фахових дисциплін відійти від репродуктивного методу навчання. Набуті знання повинні бути активними, а для цього викладання має супроводжуватись значною кількістю творчих завдань.

За результатами навчання студент повинен уміти: використовувати сучасні засоби пошуку наукового матеріалу, фахово користуватися науковою термінологією; розрізняти популярне та наукове розуміння дизайну; аналізувати основні дизайнерські концепції та знакові твори в історії дизайну; виявляти нові стилістичні тенденції у сучасних школах світового дизайну.

Як показує статистика, з кожним роком спеціальність «Дизайн» набирає все більшої популярності серед абітурієнтів вітчизняних закладів фахової передвищої освіти. Дана тенденція зумовлена низкою чинників, які включають в себе креативність професії, можливість подальшого працевлаштування в умовах дистанційної форми зайнятості, затребуваність та гідний рівень оплати праці, наявність широкої мережі розвинутих навчальних закладів (державних та приватних), що надають якісну, кваліфіковану фахову підготовку. Створено велику кількість високоякісних курсів та майстер-класів сформованих українськими та іноземними освітніми платформами, такими як Prometheus, EdEra, Coursera, TED Talks тощо.

Рушійною силою розвитку особистості студентів і викладачів стають їхня спільна творча діяльність і спілкування, у процесі якої ідеї стають інструментом, особистим надбанням студентів, задають загальну спрямованість діяльності. Розвиток наукової творчості у навчальному закладі є необхідним, оскільки якісна підготовка фахівців потребує постійного оновлення змісту професійної освіти відповідно до поступу науково-технічного прогресу і його впливу на виробництво. З огляду на це, актуальним завданням закладів фахової передвищої освіти є поглиблення теоретичних знань студентів, залучення до наукової роботи і розвиток навичок творчої праці [1,182].

Необхідними індивідуально-творчими якостями майбутнього дизайнера є:

- креативність мислення (здатність продукувати нові ідеї, гіпотези, способи вираження проблемних завдань);
- інтуїція (пряме бачення суті речей, знаходження правильного вирішення проблеми без усвідомлення шляхів і способів досягнення);
- творча уява (самостійне створення нових образів, які реалізуються в оригінальних і цінних результатах діяльності);
- дивергентність мислення; альтернативність (здатність запропонувати кілька підходів до розв'язання завдання та змінювати їх, бачити проблеми, об'єкти в різних ракурсах);
- оригінальність мислення (своєрідність якостей розуму, способу розумової діяльності, можливості створювати думки, що відрізняються від загальноприйнятих поглядів);
- асоціативність мислення (здатність використовувати асоціації, зокрема аналогії, а також віддаленість асоціацій);
- інтелектуальна активність (інтегральний пізнавально-мотиваційний показник рівня розвитку творчої особистості, що ґрунтується на інтелектуальній ініціативі)
- інтелектуальна ініціатива (продовження розумової діяльності за межами заданої ситуації, що не зумовлена ні практичними потребами, ні негативним оцінюванням роботи) [4].

Діапазон творчості охоплює дії від нестандартного рішення простого завдання до реалізації унікального потенціалу індивіда у професійній діяльності. Творчий потенціал може бути визначений як сукупність здібностей та інших рис, що сприяють творчому мисленню [3]. Отже, складний процес формування особистості, здатної до творчості, можна уявити у вигляді такої схеми: задатки – діяльність – здібності – творча діяльність – творча особистість.

Творчість та креативність – це близькі поняття. Креативність (від лат. *creatio* – створення, англ. *creative* – творчий,) – творча, новаторська діяльність; новітній термін, яким окреслюються «творчі здібності індивіда, що характеризуються здатністю до продукування принципово нових ідей, що входять в структуру обдарованості як незалежний фактор» [5].

Сучасний освітній простір спрямований на формування особистості, підготовленої до ефективної професійної діяльності. Проте динаміка зміни вимог до фахівця диктує потребу формування неабиякого творчого підходу. Тільки це дає змогу конкурувати на перенасиченому професіоналами ринку праці. Здатність до креативного розв'язання проблем є основним чинником фахового зростання творчої людини. Викладачам потрібно встигати за рухом соціально значущих змін, щоб забезпечувати студентів повним спектром

навичок і знань, які в свою чергу повинні швидко і гнучко реагувати на різні ситуації, що виникають під час навчання [1,183].

Мета нової методики розвитку полягає в усвідомленні і подоланні кордонів творчого мислення майбутнього фахівця, використання його розумового потенціалу для роботи над завданнями, які вимагають творчого рішення. Донести до студентів, що таке творче мислення, що сприяє, а що заважає розвитку цієї якості, описати природу креативності, показати зворотний бік креативності – шаблон, стереотип, штамп, кліше (більшість наших внутрішніх бар'єрів виходять з нашого виховання, світобачення, упереджень, сприйняття).

Найвідомішим розробником ідеї креативності у світовій психології є американський дослідник Торренс, який розробив цілісну програму з розвитку креативного мислення, суть якої коротко можна сформулювати як:

- виділення необхідних і достатніх умов для вирішення завдання;
- розвиток готовності відмовитися від стандартного розв'язання проблеми;
- розвиток здатності сприймати нестандартні та багатофункціональні речі;
- спроможність з'єднання протилежних ідей з різних галузей;
- розвиток здібності до усвідомлення поляризаційної ідеї та звільнення від її впливу [2].

Основою методики Торренса є ідея подолання стереотипів мислення.

Для формування професійно-творчих умінь дизайнерів найдоцільніше використовувати такі активні методи творчого пошуку як: метод мозкового штурму, фокальні об'єкти, вільні асоціації, біонічний метод. Визначальними є поєднання цих методів у відповідності з конкретними потребами та завданнями процесу навчання.

В сучасних реаліях необхідним є становлення нового дизайн-мислення та нових інструментів, щоб навчитися творити, жити й діяти відповідно до умов часу.

Існує безліч найрізноманітніших методів, здатних розкрити в майбутньому дизайнерові його індивідуальні творчі здібності, розвинути логіку мислення у професійному напрямку, регулювати й інтенсифікувати процес творчого пошуку. Підготовленість майбутніх дизайнерів до професійної діяльності розглядається як інтегративна якість, що відображає здатність особистості генерувати в собі знання, творчі можливості та уміння вдало застосовувати методику творчого пошуку й не забувати при цьому, що сам дизайн виник як синтез мистецтва, промисловості та науки.

У підсумку слід зазначити, що розвиток творчих здібностей студентів спеціальності «Дизайн» є складним та багатограним процесом, який потребує планування, систематичності, індивідуального підходу та постійної мотивації. Професійність викладачів в закладах фахової передвищої освіти,

підтримка студентів, їх бажання розвиватися та навчатися допомагає створювати позитивну динаміку і зберігати постійний рух у напрямку досягнення професійних цілей.

Список використаних джерел:

1. Козак Т. С. Методика розвитку творчого мислення майбутніх дизайнерів для підготовки до дипломного проектування. Науковий вісник НЛТУ України. 2017. Вип. 27(4). С. 181–185.
2. Chebotova, Ya. V. (2014). Problematyka kreatyvnyosti v uchebe studentov dyzaynerskykh spetsyalnostey. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa Shevchenko.
3. Horbunova, K. M. (2001). Tvorchyа diyalnist yak teoretychna problem [Creative activity as a theoretical problem], 2, 40–45. Kyiv: MDHU. [in Ukrainian].
4. Vitvytska, S. S. (2003). Osnovy pedahohiky vyshchoyi shkoly: metod. pos. dlya stud. mahistratury [Basics Education higher education: a handbook for students of Master]. Kyiv: Tsentr navchalnoy lsteratury, 316 p. [in Ukrainian].
5. <http://surl.li/hzwi>

БІЛА І.О.

ВСП «Львівський фаховий
коледж індустрії моди КНУТД»,
викладач рисунку

РОЛЬ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Анотація. У тезах висвітлено проблему формування творчої особистості серед студентської молоді у Львівському фаховому коледжі індустрії моди КНУТД, висвітлюється бачення розв'язання проблеми та втілення її у навчально виховний процес. Пропонуються методи роботи по залученню молоді до пізнання всіх наявних різновидів мистецтва з метою розвитку асоціативного способу асоціативного мислення та подальшим втіленням його у творчі процеси.

Сучасний ритм життя висунув суспільний запит на виховання творчої особисті, здатної, на відміну від людини-виконавця, самостійно мислити, генерувати цікаві ідеї приймати нестандартні рішення.

Ключові слова: освіта, мистецтво.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі в мистецьких навчальних закладах упроваджується пошук нових методик і мистецьких практик, які б створювали сприятливі умови у формуванні творчої особистості.

Важливим для будь-якого суспільства є тлумачення, що без мистецтва (образотворчого, музичного, театрального тощо) духовність навряд чи можлива. Відомо, що у світі могутнішими та сильнішими були лише ті держави, де належно оцінювалась творчість та її особистості.

Для досягнення мети важливо приділяти велику увагу гуманізації та активізації навчально-пізнавальної діяльності студентської молоді. Ефективному творчому розвитку особистості сприяє залучення її до естетичної діяльності, сферами прояву якої можуть бути – природа, суспільні відносини, а особливо мистецтво, саме воно найбільше, порівняно з іншими сферами, пов'язується у суспільній свідомості з естетикою, оскільки виступає художньою концепцією сьогодення [1]

Гармонійне розв'язання поставленої проблеми залежить насамперед від розвитку образного мислення й естетичних уподобань молоді, а також рівня її свідомості і світоглядних позицій, пов'язаних з ідеалами краси, моральністю та заглибленням у національну та світову культури.

Проблемам художнього та естетичного розвитку і виховання творчої особистості присвячені наукові дослідження І. Зязюна, О. Костюка, Л. Левчук, О. Рудницької, О. Олексюк. Нині у час глибоких системних трансформацій, життя вимагає від кожної людини здатності усвідомлено й розумно орієнтуватися в навколишньому світі. Таке вміння, однак, не є вродженим, а, отже, людина мусить цього навчитися.

Реалії сьогодення потребують професійної підготовки обдарованих студентів мистецьких навчальних закладів фахової перед вищої освіти, творчі якості яких необхідно розвивати в процесі навчально-виховної діяльності на засадах обізнаності різних видів мистецтва. Це сприятиме розвитку творчого потенціалу кожного обдарованого студента, долучатиме до пізнання образотворчого мистецтва, музики, театрального мистецтва тощо.

Мистецтво за допомогою художньо-образних асоціацій забезпечує унікальну можливість проникнення в культурологічний аспект епохи. Ознайомлення з надбанням українського та світового мистецтва дозволяє сформувати у студентської молоді систему ціннісних орієнтацій, розвинути почуття національної гідності, удосконалити художньо-творчі здібності. Таким чином, мистецтво виступає важливим фактором, який активізує процес збагачення духовності та національної свідомості.

Мистецтво є основою активного залучення молоді до надбань національної та світової культури. Завдяки йому в навчально-виховному процесі відбувається активізація пізнавальної діяльності студентів, пробудження творчої активності, формування творчої особистості, здатної регенерувати цікаві творчі проекти.

Серед принципів освіти, розроблених у різноманітних науках про людину, варто вважати основним принцип творчого розвитку особистості. Дослідження А.В. Запорожця та А.Р. Лурія свідчать, що в ході навчального

процесу пригнічення творчого потенціалу – це пригнічення культурного зростання [3].

Гармонійний розвиток особистості професіонала забезпечується нерозривною єдністю його професійного, загальнокультурного, морального і художньо-естетичного компонентів. Художньо-естетичний розвиток особистості відбувається внаслідок залучення її до всіх наявних різновидів мистецтва.

Мистецтво не захоплює автоматично першого-ліпшого. Розуміння мистецтва у студентів потрібно плекати тривалий час, протягом навчання у коледжі. Для того, щоб насолоджуватися мистецтвом, студент повинен бути освіченою людиною. Мистецтво здатне розвивати здібності студентів, натхнення, розширює можливості пізнання, розкриває творчий потенціал.

Комплексний підхід до організації роботи з профільних мистецьких дисциплін (композиція, рисунок, живопис, художнє проектування виробів) на спеціальності «Конструювання та моделювання промислових виробів» та методика роботи на засадах педагогічної взаємодії, диференціації та індивідуалізації дає можливість значно підвищити здатність до продуктивної творчої діяльності, до усвідомленого процесу професійного самовдосконалення, розкриває творчий потенціал студентів.

Дипломне проектування підсумовує, наскільки вдалося розвинути творчу уяву та виплекати творчу особистість із залученням студентів до пізнання різних видів мистецтва у навчально-виховному процесі. Про вплив мистецтва на пошуки творчих ідей висловився Марк Боана (головний модельєр фірми «К. Діор»: «Наші фірми все більше перетворюються в лабораторію ідей, звідки виходить мода і на тканини, і на кольори. Що стосується самих ідей, то вони приходять із життя: вистава, фільм, подорожі, подвиг космонавтів – все це може стати джерелом натхнення» [2].

Сукупність знань та вмінь, здобутих у комплексі мистецьких дисциплін протягом навчання в коледжі, є яскравим відтворенням у дипломних проектах. Оскільки навчальний процес у коледжі побудований за принципом «від задуму до готового виробу», то, власне, у дипломному проектуванні яскраво відтворено поетапність та послідовність створення одиночного виробу, міні-колекції чи артколекції. Створення артколекції немислене без натхнення, яке приходить лише у процесі постійного пошуку. Джерелом натхнення можуть бути не лише високі матерії, а й навколишній світ – твори образотворчого мистецтва, інсталяції, перегляд балетної постановки, твори органної, симфонічної чи джазової музики, архітектура, природні явища. Звернення до об'єктів матеріальної і духовної культури вимагає ще більшої культури та ерудиції, оскільки вони містять елементи певного світогляду своїх творів, епохи. Це виявляється не через одну яку не-будь якість об'єкта, а у взаємодії властивостей і якостей [3].

Мета підготовки сучасного спеціаліста в коледжі ВСП «ЛФКІМ КНУТД» ґрунтується на ідеях цілісного естетичного та художнього розвитку

особистості на основі свідомого розуміння поліхудожнього та полікультурного образу світу.

Глибока форма взаємозв'язку, взаємодоповнення видів мистецтва (образотворчого, музичного, театрального) урізноманітнює вплив на студента та охоплює всі види творчої діяльності. Комплексний підхід до вивчення мистецьких дисциплін дозволяє ефективно трансформувати творчі завдання у послідовній логічній ланці, дає можливість зробити цей процес не лише прогресивним, а й адекватним до формування творчої особистості.

Список використаної літератури

1. Іванчук М. Психологічно-педагогічний потенціал мистецтва у виховному аспекті / Педагогіка і психологія професійної освіти. Львів: 2004-№3.
2. Кузнецов О. Філософія очима студентів- митців / Кузнецов О./ Школа мистецьких традицій ЛДК ДУМ ім. І. Труша – «Простір – М».
3. Лесюк Ю. «Пленер» Школа мистецьких традицій /Лесюк Ю./ ЛДК ДУМ ім. І.Труша – « Простір» - М.

СЕКЦІЯ 2. Використання сучасних педагогічних технологій для забезпечення якості освіти у закладах фахової передвищої освіти

РОМАНЮК О.О.

ВСП "Львівський фаховий коледж
індустрії моди Київського національного
університету технологій та дизайну"
викладач охорони праці

ТЕСТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ КОНТРОЛЮ

Анотація: У статті розкрито зміст поняття «тест» у світлі сучасної освітньої парадигми. Тестування є одним із методів діагностичного контролю сформованості знань, умінь, компетенцій суб'єктів навчання та дозволяє неупереджено оцінити результати навчальної діяльності студентів. Представлено структуру технології тестування, охарактеризовано головні функції тестів. Вирізняє переваги та недоліки тестового контролю. Акцентовано, що тестовий контроль є основною формою проведення контрольних-оцінювальних заходів в умовах дистанційної освіти.

Ключові слова: система оцінювання, інтерактивні технології, система тестового контролю, комп'ютерне тестування, навчальний процес, контроль знань.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку методики тестування розглядається в якості основної форми виявлення рівня сформованості комунікативної компетенції. Результативність процесу навчання багато в чому залежить від ретельності розробки методики контролю знань. Контроль знань необхідний при будь-якій системі навчання і будь-якій організації навчального процесу. Це засіб управління навчальною діяльністю студентів. Але для того, щоб поряд з функцією перевірки реалізувалися і функції навчання, необхідно створити певні умови, найважливішою з яких є об'єктивність перевірки знань.

Одним із засобів діагностики, що дозволяє оперативно і ефективно перевірити результати навчання та засвоєння знань учнів, є тести.

Тест - сукупність запитань, які переважно вимагають однозначної відповіді, укладений за певними правилами та процедурами, передбачає попередню експериментальну перевірку й відповідає таким характеристикам ефективності, як валідність і надійність [1].

Така форма контролю має цілу низку переваг:

- ✓ з охоплює контролем великий обсяг матеріалу; зменшує, порівняно традиційним опитуванням, затрати часу на 50 відсотків;
- ✓ швидка перевірка;
- ✓ дає можливість для впровадження модульного навчання та системи рейтингового контролю;

✓ передбачає об'єктивність оцінювання знань і як наслідок, підвищує позитивне стимулювання пізнавальної діяльності;

✓ універсальність, можливість відобразити всі стадії процесу навчання; контролює не тільки велику кількість теоретичних питань, але й практичні навички.

За структурою і способом відповіді тестові завдання класифікують на тестові завдання закритого типу, тобто завдання з запропонованими відповідями, і відкритого типу - завдання з вільними відповідями.

Отже класифікацію тестових завдань можна уявити таким чином:

1. Тестові завдання відкритого типу:

- а) завдання-доповнення;
- б) завдання вільного викладу.

2. Тестові завдання закритого типу:

- а) завдання альтернативних відповідей;
- б) завдання з множинним вибором;
- в) завдання на встановлення відповідності;
- г) завдання на відновлення послідовності;
- д) завдання на класифікацію.

За рівнем складності тестові завдання (далі - ТЗ) поділяють на:

ТЗ першого рівня складності - використовують для перевірки якості засвоєння матеріалу на рівні "розпізнавання". До них належать завдання на розпізнавання чи розрізнення, класифікацію об'єктів, явищ і понять. Тести на розпізнавання містять одну істотну операцію - вибір із альтернативи "так - ні";

ТЗ другого рівня складності - застосовують для перевірки якості засвоєння на рівні репродуктивної діяльності, на основі якої здобувачі освіти здатні самостійно відтворювати засвоєні знання та навички і використовувати їх у типових ситуаціях, що не вимагають створення нової інформації;

ТЗ третього рівня складності - використовують для перевірки якості засвоєння матеріалу на рівні продуктивної діяльності, на основі якої здобувачі освіти здатні застосувати засвоєну інформацію для прийняття рішень у нетипових ситуаціях;

ТЗ четвертого рівня складності - використовують для виявлення вміння здобувачів освіти приймати рішення в проблемних, непередбачуваних ситуаціях. Їхнє розв'язання передбачає творчий підхід, у разі якого створюється об'єктивно новий результат.

Кожне ТЗ характеризується формою завдання, основним змістом, рівнем складності тощо.

Структура тесту:

✓ інструкція, яка встановлює перелік дій здобувачів освіти під час проходження тестування (вона розміщується перед завданням, друкується шрифтом, відмінним від шрифту самого ТЗ, наприклад, курсивом, жирним,

іншого розміру тощо). Для ТЗ на обчислення в інструкції потрібно вказати точність результату обчислення;

✓ основний зміст ТЗ, де формулюється завдання, яке здобувачі освіти повиненні виконати;

✓ варіанти відповіді;

✓ критерії оцінювання ТЗ (кількість балів за правильне виконання) .

Педагогічна практика засвідчує, що тестування як один з методів контролю оволодіння знаннями, уміннями й навичками має важливі переваги над традиційними методами:

✓ упродовж обмеженого часу можна перевірити якість знань, умінь у достатньої кількості здобувачів освіти;

✓ контроль знань, умінь, навичок можливий на необхідному, заздалегідь запланованому рівні;

✓ реальним є самоконтроль здобувачів освіти власної навчально-пізнавальної діяльності;

✓ порівняно з традиційними підходами знання, уміння здобувачів освіти оцінюють об'єктивно;

✓ увага здобувача освіти фіксується не на формуванні відповіді, а на осмисленні її суті;

✓ створюють умови для постійного зворотного зв'язку між здобувачем знань і викладачем.

Проте тестовий контроль знань має й істотні недоліки:

✓ ймовірність випадкового вибору правильної відповіді;

✓ можливість оцінки тільки кінцевого результату (правильно - неправильно) у тестах закритого типу, у той час як сам процес, що привів до нього, не розкривається;

✓ стандартизація мислення без врахування рівня розвитку особистості;

✓ велика затрата часу на складання необхідного "банку" тестів, їхніх варіантів, трудомісткість процесу;

✓ відсутність розвитку мовлення;

✓ іноді невідповідність навчальним цілям [2].

В умовах дистанційного навчання здійснювати ефективний тестовий контроль викладачеві допомагає широкий спектр онлайн-сервісів. Зокрема, це:

Google Forms - частина офісного інструментарію *Google Drive*. Мабуть, це один з найшвидших і простих способів створити своє опитування або тест: пишемо завдання, вибираємо тип відповіді (вибір з кількох варіантів, написання власного) - готово! Одержаний тест можна відправити електронною поштою або вбудувати на свій сайт чи блог за допомогою спеціального коду. Для прискорення роботи можна додати плагін *Flubaroo*. Він автоматично перевіряє відповіді учнів і ставить оцінки відповідно до заданих критеріїв. Форми абсолютно безкоштовні - для використання ресурсу потрібно лише мати акаунт *Google* [4].

Kahoot! - безоплатний онлайн-сервіс дає змогу створювати інтерактивні навчальні ігри, що складаються з низки запитань із кількома варіантами відповідей, вікторини, обговорення, опитування. Такі ігрові форми роботи можуть бути застосовані у навчанні — для перевірки знань. А також сервіс може стати у пригоді керівнику та педагогічному колективу навчального закладу для різних форм наукової, методичної та організаційної роботи. Участь в іграх, створених за допомогою сервісу, сприяє спілкуванню та співпраці у колективі, підвищує рівень обізнаності в інформаційно-комунікаційних технологіях, стимулює критичне мислення. Аби розпочати роботу в сервісі, потрібно зареєструватися.

Moodle – система електронного навчання, яка має добре розвинені інструменти організації контролю й оцінювання знань через «Тести» (Quiz);

Microsoft Forms – сервіс для створення онлайн-тестів, який входить до складу Office 365;

Online Test Pad – онлайн-сервіс, який містить набір інструментів для створення та проходження тестів;

Open Test – програмний засіб із відкритим кодом, дозволяє розгорнути програму для тестування на сервері;

Plickers – мобільний додаток, який дає можливість проводити опитування / тестування студентів;

Quizlet – сервіс для розроблення тестів і флеш-карт.

"На урок" - Український освітній онлайн-портал. Онлайн-тести. Інтерактивні завдання для контролю знань та засвоєння вивченого матеріалу [3].

В коледжі широко використовується Google Forms , Kahoot. онлайн-тести "На урок".

Висновки: У підсумках можна сказати, що тестування займає важливе місце у системі діагностування якості навчальних досягнень студентів і має багато переваг у порівнянні з традиційними методами контролю й оцінювання. Проте викладачам у процесі навчання не варто обмежуватися лише застосуванням тестів. Тести потрібно гармонійно поєднувати з іншими формами та методами контролю, що сприяє як об'єктивному оцінюванню успішності студентів, уможливорює отримання достовірного висновку про рівень їх навченості, так і забезпечує формування важливих професійних компетентностей майбутніх фахівців. Подальшого дослідження потребує процес регулювання й аналізу якості навчальних досягнень студентів за наслідками результатів тестового контролю.

Список використаних джерел:

1. Анненкова І. П. Основи педагогічних вимірювань: навч.-метод. посіб. / І. П. Анненкова, Н. В. Кузнєцова, Л. А. Раскола. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2021. 210 с.

2. Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест : навч. посіб. Київ : Майстерклас, 2006. 160 с.
3. URL: <https://naurok.ua/student/tests>
4. Про можливості сервісу Google Форми [Електронний ресурс] / Google. — Режим доступу: https://www.google.com/intl/uk_UA/forms/about/ .

ЄЛФІМОВА Ю.В.

ВСП «Львівський фаховий
коледж індустрії моди КНУТД»
викладач української мови та літератури

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Анотація. Компетентнісний підхід в освітньому процесі ЗФПО є пріоритетним, адже сприяє формуванню життєво необхідних практичних навичок студентів, а в майбутньому – їх конкурентоспроможності; комунікативна компетентність – ключова серед інших компетентностей, оскільки забезпечує реалізацію мети спілкування та відповідно досягнення бажаних результатів у будь-якому виді діяльності.

Ключові слова: компетентність, комунікативна компетентність, компетентнісний підхід, культура мовлення, конкурентоспроможна особистість.

У житті кожного справжнього українця рідна мова відіграє важливу роль, бо завдяки їй особистість не тільки спілкується, займається певною діяльністю, але й орієнтується в широкому інформаційному просторі. Мова є важливим чинником соціально-економічного, науково-технічного, загальнокультурного прогресу і впливає на становлення та розвиток нації, держави, національної гідності та мовнокомунікативної компетентності людини.

Комунікативні вміння людини цінувалися в усі часи. Сьогодні мовнокомунікативна грамотність набуває соціальної значущості: від уміння спілкуватися залежить не тільки життєвий успіх окремої людини, а й ефективність діяльності колективу і загалом добробут країни. Випускник фахового коледжу має володіти низкою вмінь і навичок, які дадуть змогу зорієнтуватися в дорослому житті, допоможуть у подальшому навчанні. Тому від закладів фахової передвищої освіти суспільство очікує розв'язання виховних та навчальних завдань, що сприятиме розвитку компетентної мовної особистості студента. Вагому роль приділяють формуванню

мовнокомунікативної компетентності, яка допоможе реалізувати себе в різних комунікативних ситуаціях.

Компетентнісний підхід в освіті – це вимога сьогодення. Ключовим для нинішньої освіти стає необхідність становлення компетентної особистості, що передбачає формування в студентів здатностей учитися, мислити і діяти самостійно, робити власний вибір і нести за нього відповідальність. Компетентнісно спрямований підхід забезпечує використання знання як інструменту розв'язання життєвих проблем, що допоможе молодій людині успішно долати життєві перешкоди та отримувати бажані результати.

Компетентність – це передусім: особистісний результат навчальної діяльності; практичний досвід успішного використання відповідних знань і вмінь у різних життєвих ситуаціях; індивідуальний досвід реалізації набутих компетенцій; показник того, що студент спромігся реалізувати нагромаджений багаж знань і набутих вмінь особистості відповідно до визначених освітніх стандартів [3; 5].

Комунікативна (яка тісно співвідноситься з мовною) компетентність – це вміння вступати в комунікацію, бути зрозумілим, невимушено спілкуватися [1; 13].

Комунікативна компетенція – це компетенція, яка характеризує те, наскільки ефективні здатності до спілкування людини з іншими людьми. По суті, це набір вимог до людини, які важливі безпосередньо для процесу спілкування – у цьому суть визначення комунікативної компетенції [2; 23].

Мовна освіта покликана формувати особистість високої мовленнєвої компетентності, здатної до активного спілкування в усіх сферах сучасного життя. Завдання викладача-словесника в цьому аспекті – виробляти в студентів вміння й навички комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях, розвивати всі види мовленнєвої діяльності, акцентуючи увагу, зокрема, на аудіюванні й говорінні, оскільки їм на заняттях приділяється менше уваги, ніж читанню й написанню письмових робіт. [1; 14].

Поняття «комунікативна компетентність» визначається авторами по-різному. Основу комунікативної компетентності становлять комунікативні компетенції, що базуються на знаннях, вміннях, навичках, способах комунікативної діяльності і проявах емоційно-ціннісного ставлення до неї. Комунікативна компетентність виявляється в процесі розв'язування комунікативних задач.

Щодо української мови, то вивчення цього предмета передбачено здійснювати за трьома змістовими лініями, які покликані забезпечити формування трьох компонентів комунікативної компетенції: мовного, мовленнєвого і соціокультурного. До мовного компонента слід віднести розуміння значення слів, що складають лексичну основу мови і знання правил їх сполучення, а також вміння будувати різні за метою і структурою речення. Мовленнєвий компонент проявляється в умінні використовувати

мовні засоби для розуміння тексту і побудови усних і письмових зв'язних висловлювань. Соціокультурний компонент передбачає вміння орієнтуватися в соціальних ситуаціях, визначати особистісні якості.

Розвиток комунікативної компетентності студента передбачає: оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності й основами культури усного і писемного мовлення, вміннями й навичками спілкування в різних сферах і ситуаціях у відповідності до досвіду, інтересів, психологічних особливостей мовця; здатність засобами мови вирішувати актуальні для мовця й суспільства задачі спілкування у побуті, суспільній, виробничій та культурній сферах життя; вміння використовувати мову і мовлення для реалізації цілей спілкування.

Комунікативна компетенція включає: уміння представити себе усно і письмово, письмово написати анкету, заяву, резюме, лист, привітання тощо; уміння представити свій групу, навчальний заклад, країну в ситуаціях міжкультурного спілкування, у режимі діалогу культур, використовувати з цією метою знання іноземних мов; володіння способами взаємодії з оточуючими і віддаленими людьми і подіями; уміння виступити з повідомленням, поставити питання, коректно вести діалог; володіння способами співпраці в групах; прийомами дій у ситуаціях спілкування; уміння шукати і знаходити компроміси.[5; 4]

В епоху ж масового поширення спілкування через електронні носії відбувається знецінення безпосереднього живого спілкування. Тому формуванню комунікативної компетентності надається важливе значення.

Заняття української мови та літератури покликані розвивати даний вид компетентності шляхом використання, наприклад, технології критичного мислення, гри, інтерактивних (групових) методів роботи, розвитку діалогічного та монологічного мовлення та ін. Оскільки вони є ефективними в процесі формування комунікативної компетентності студентів, передбачають моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, які сприяють закріпленню вмінь і навичок, збагачують лексичний запас здобувачів освіти.

Для комунікативних вправ можна використати наступні завдання: вправи на розвиток продуктивного монологічного мовлення, вправи на розвиток продуктивного діалогічного мовлення, вправи на розвиток сприйняття звукового мовлення, осмислити тему і спланувати зміст; спроектувати план розгортання думки; визначити мікротеми, їх послідовність; відтворити діалог від імені пропущеного співрозмовника; розширити діалогічні репліки; побудувати діалогічні репліки; розробити мікродіалог; створити діалог), визначити значення слів, смислове навантаження форм слів; передбачити за зовнішніми ознаками (мімікою, жестами, рухами співрозмовника) загальний характер висловлювання, його тему й мету.

Підвищенню мовної і мовленнєвої культури, формуванню і розвитку умінь і навичок ефективної комунікації у всіх сферах життєдіяльності допомагає проведення занять із риторики в програмі курсу вивчення української мови на першому курсі коледжу. Розділ риторики включений до програми з метою підвищення мовленнєвої культури і посиленню комунікативних навичок здобувачів освіти. Актуальність цього курсу пояснюється всезростаючою потребою суспільства в умінні вправно володіти словом. Евристичні можливості риторики невичерпні. Ця наука спирається на досягнення лінгвістики, культури мовлення (з погляду сприйняття і створення висловлювання), психології (проблема психології мовлення), психолінгвістики (теорія мовленнєвої діяльності), соціолінгвістики, теорію комунікації тощо. Дані суміжних наук: філософії, логіки, етики дозволяють обґрунтувати , уточнити зміст і методи роботи з риторики, що має велике значення для формування комунікативної компетентності молодих дюдей. Під час вивчення риторики доцільно застосовувати різні форми занять: практикуми, дискусії, диспути, рольові і ділові ігри, прес-конференції, «круглі столи», конкурси, тренінги (пов'язаних з аналізом і наслідуванням кращих зразків мовлення). Такий підхід створює творчу атмосферу , розвиває комунікативні уміння, сприяє формуванню культурної особистості.

На заняттях літератури доцільно практикувати складання усного твору-характеристики літературного персонажа за поданим планом, основою якого мають стати особисті переживання та враження від прочитаного, а також написання асоціативного етюду, викликаного певним художнім образом. Основне завдання – зробити вивчення твору близьким для читачів, таким, що спонукає до роздумів, почуттєвих реакцій (радість, біль, жаль, сум, гнів, обурення). Текст повинен сприйматися не лише розумом, але й серцем, схвилювати , знайти відгук у її душі, тільки тоді особистість навчиться співпереживати, співчувати. [4, 6]. Для того, щоб система духовних цінностей була по - справжньому привласнена студентами, потрібно налагодити діалог людини з потаємними глибинами своєї душі, що спрямовує її до добра. Цей процес має здійснюватися під час :

- 1) читання високохудожніх творів;
- 2) організації *диспутів* для розв'язання проблем у художніх творах, які актуалізують життєвий досвід студентів, виявляють їхню громадянську позицію;
- 3) реалізації групових форм роботи , предметом яких є спільне розв'язання студентами етичних проблем, у які потрапляють герої художніх творів;
- 4) написання єдиної для занять української мови і літератури, проблемної за своїм характером *системи творчих робіт*;
- 5) толерантного діалогу на морально – етичні та інші теми.

Велике значення має *лексична робота*. Вона сприяє правильному і доцільному використанню у мовленні різноманітних значень слів залежно від

мети висловлювання і ситуації мовлення, вмінню користуватись синонімами, антонімами, омонімами, вільному володінню словом. Під час цієї роботи легко виявити бідність лексичного запасу, відсутність того запасу слів, що необхідний для викладу матеріалу, і спланувати роботу по усуненню даних недоліків. Вивчення лексики і фразеології суттєво збагатить знання студентів. Вони дізнаються про джерела розвитку словникового і фразеологічного запасу мови, про розчленування лексики за територіальними та іншими ознаками. Знайомство з лексичними і фразеологічними явищами створює базу для роботи над формуванням діалогічного і монологічного мовлення. Формуванню комунікативної компетентності служать і *уроки виразного читання*. Вони привчають бачити і розуміти аудиторію. Виразне читання вимагає тісного зв'язку між виконавцем і слухачем. Живе слово потребує активної реакції. Читець завжди повинен прагнути примусити слухачів дивитися на світ його очима. І якщо виконавець має свою думку, особисте сприймання дійсності, це не може не вплинути на аудиторію. Тому виразне читання – це крок до виразного, багатого, правильного мовлення.

Отже, показниками сформованості комунікативної компетентності можна вважати: бажання активно спілкуватися рідною мовою; розуміння того, що у оточуючих може бути інша точка зору, яка може навіть не збігатися з власною; уміння ясно висловлювати свою думку, ставити питання, здійснювати контроль над діями товаришів; володіння культурою мовлення та спілкування, вміння домовлятися з партнерами і знаходити спільне рішення; уміння аргументувати свою точку зору і координувати дії своїх партнерів відповідно до неї; взаємодопомога у партнерстві; знання правил і норм спілкування; уміння вирішувати конфлікти.

Заняття з української мови потрібно будувати так, щоб кожен із проведених видів робіт виконував свою роль у формуванні певного комунікативного вміння, щоб студенти успішно оволоділи монологічним і діалогічним мовленням, спираючись на знання про текст, стилі, типи, жанри мовлення, ситуацію спілкування, набували культури мовлення.

Список використаних джерел:

1. Вольфовська Т. Комунікативна компетентність молоді як одна із передумов досягнення життєвої мети // Шлях освіти. – 2001. – № 3. – С.13–16.
2. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду [Текст] / М. С. Головань // Вища освіта України. - 2008. - № 3. -С. 23-26
3. Єрмаков І.Г., Пузіков Д.О. Розвивати життєву компетентність// Шкільний світ. – 2005. №37. – С.5-13.
4. Леонова Н. С. Мовно-комунікативна вправність учнів у вимірі компетентнісно орієнтованого навчання // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2013. – № 1. – С. 2 – 7.
5. Моїсєєва Т., Лисенко Н. Мовленнєво-комунікативний розвиток школярів на уроках словесності // Дивослово. – 2011. – № 5. – С. 2–5.

НЕДОПОЛЬСЬКА С.М.

ВСП « Львівський фаховий
коледж індустрії моди КНУТД»
викладач англійської мови

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У даній статті розглянуто особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі вивчення англійської мови. Тут наголошується про необхідність раціонального поєднання традиційних освітніх технологій і сучасних ІКТ. Наводяться приклади використання ІКТ у навчальному процесі. Підкреслюється доцільність автоматизованого контролю знань студентів. Встановлюється, що використання різноманітних засобів ІКТ при навчанні англійської мови дає можливість створення індивідуального освітнього шляху.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, традиційні освітні технології, інтерактивність, інтернет-ресурс, гіпертекст.

Відмінними рисами сучасного суспільства є інтеграція інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ) з науковими і виробничими сферами, що вимагає від усіх членів інформаційного суспільства готовності до використання ІКТ у своїй професійній діяльності.

У цьому зв'язку одним із пріоритетних напрямків інформатизації сучасного суспільства є процес інформатизації освіти, основним напрямком якого є впровадження засобів інформаційних та комунікаційних технологій у предметні сфери. В якості одного з шляхів модернізації середньої та вищої освіти багато дослідників розглядають раціональне поєднання традиційних освітніх технологій і сучасних ІКТ.

Традиційні педагогічні технології навчання іноземним мовам обмежені в можливості змодельовати іншомовне середовище, врахувати індивідуальні відмінності учнів і створити умови для аутентичного спілкування на досліджуваній мові. Тому педагогіка включає у навчальний процес комп'ютерну та телекомунікаційну техніку і розробляє способи її застосування.

Навчання іноземній мові спирається на комплексне застосування технологій з метою формування необхідного освітнього інформаційно-комунікативного середовища. Використання засобів ІКТ на занятті іноземної мови забезпечує імітацію іншомовного середовища, створює умови для аутентичного спілкування, дозволяє враховувати індивідуальні особливості студентів, дає можливість підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови та інтенсифікувати освоєння специфічних для цієї дисципліни умінь і

навичок. Інтерактивне комп'ютерне навчання іноземної мови є одним із значущих напрямків комп'ютерного навчання.

Метою статті є огляд різноманітних сучасних засобів використання ІКТ у процесі навчання англійської мови.

Сьогодні існує велика різноманітність мультимедійних навчальних програм і курсів для вивчення англійської мови. Робота з цими програмами дозволяє студенту краще зрозуміти запропоновані теми і проконтролювати свої знання.

Існує кілька типів комп'ютерних програм. Демонстраційні комп'ютерні програми дозволяють наочно представити новий навчальний матеріал.

Інформаційно-навчальні програми використовуються для формування основних понять, відпрацювання основних умінь і навичок шляхом їх активного застосування в різних навчальних ситуаціях. Так звані тренажери використовуються для закріплення матеріалу та відпрацювання навичок, а також дають можливість індивідуалізувати процес навчання.

Засоби ІКТ дозволяють підняти на якісно новий рівень процеси, пов'язані з вимірюванням знань тих, хто вивчає англійську мову. Контролюючі програми дозволяють оцінити знання і уміння кожного студента в групі. Контроль знань за допомогою засобів ІКТ полегшує перевірку знань групи студентів, до того ж автоматизований контроль відрізняється повнотою охоплення матеріалу і виключає будь-яку суб'єктивність оцінки, тому вона не може залежати від ступеня «суворості» педагога.

Автоматизований контроль зводить до мінімуму кількість випадкових оцінок, а також звільняє викладача від рутинної роботи. Можливості комп'ютерної техніки в навчанні найбільш повно реалізуються в електронних підручниках і цілісних комп'ютерних курсах, проектування і використання яких сьогодні є одним із головних напрямків оптимізації та інтенсифікації філологічної освіти.

Як будь-яка навчальна комп'ютерна програма, електронний підручник є інтерактивним, його зміст реалізується на базі гіпертексту і мультимедіа. Електронний підручник орієнтований на самостійну роботу студентів з інтерактивними матеріалами на локальному комп'ютері, а також у локальних мережах і в Інтернеті. Використання електронного підручника в процесі навчання англійської мови дозволяє забезпечити індивідуальність, адаптивність та інтерактивність навчання, цілісність викладу матеріалу, візуалізацію навчальної інформації та розвиток інтелектуального потенціалу студента.

Однією з переваг використання електронних навчальних посібників полягає в тому, що студент може знайомитися з навчальними матеріалами не тільки в передбачені розкладом години занять, але й у зручний для нього час. Він може повертатися до необхідної теми стільки разів, скільки йому буде

потрібно. Використання електронного підручника при самостійній підготовці студентів полегшує варіативність та індивідуалізацію навчання, а також сприяє розвитку їх пізнавальної активності.

На всіх етапах навчання англійської мови можуть бути використані матеріали ресурсів Інтернет, який відіграє особливо важливу роль під час організації самостійної роботи студентів. Мережа Інтернет – це неосяжне джерело ресурсів для вивчення англійської мови і навіть історії і культури країни мову якої студенти вивчають. Інтернет надає величезне інформаційне поле, що містить найрізноманітнішу інформацію, і, що дуже важливо, різні засоби сприйняття інформації: графіку, звук, відео. Крім того інтернет-ресурси потрібні для отримання нової, автентичної інформації, для перевірки рівня знань студентів і, звичайно, для створення справжнього мовного середовища, що сприяє виникненню природної потреби у спілкуванні англійською мовою і відповідно, підвищенню мотивації у вивченні англійської мови.

При використанні Інтернет-ресурсів у процесі навчання англійської мови, як правило, використовують сайти, що не містять орфографічних, граматичних та інших помилок. Але на «просунутому» етапі навчання можна використовувати і сайти, що містять граматичні та орфографічні помилки. З метою створення мовного середовища особливе місце відводиться сайтам міжнародного спілкування молоді (www.Sharedtalk.com, Livemocha.com. тощо).

Для активізації самостійної роботи з навчальними Інтернет-ресурсами різної структури викладачеві необхідно здійснювати пошук і відбір необхідних Інтернет-ресурсів, даючи їх точні адреси, а також навчити студентів працювати з вибраними Інтернет-ресурсами. При цьому необхідно оцінювати, наскільки обрані ресурси будуть відповідати мовному та загальнокультурному рівню конкретної групи студентів.

Суттєвим критерієм при відборі матеріалу є також його актуальність, ступінь новизни, адаптація до студента. Посилання на пошукові системи також є перевагою, оскільки полегшують відбір потрібної інформації і допомагають заощадити час.

Раціональне використання відео- та аудіоматеріалів може суттєво сприяти навчанню сприймання англійської мови і підготовці його до ситуацій реального спілкування. Крім того, необхідно також постійно надавати супутню підтримку у вигляді консультацій, інструктажу або тренінгу. Наприклад, при роботі з матеріалами сайту BBC (Learning English (www.bbc.co.uk)) потрібно пояснити, як виконувати завдання з граматики, під час роботи з навчальними текстами, вказати, які із запропонованих на сайті навчальних текстів потрібно прослуховувати.

При використанні Інтернет-ресурсів студент отримує можливість реалізації різних видів інформаційної взаємодії, а також можливість

працювати в різних режимах Інтернет: E-mail, Internet Realy Chat, телеконференції, відеоконференції, Push технології, Worl Waid Web тощо.

Отже, використання засобів ІКТ при навчанні англійської мови дає можливість створення індивідуальної освітньої траєкторії.

При розробці електронно-освітніх ресурсів для самостійної роботи студентів, доцільно передбачити градування ступенів труднощів і складності підбраного матеріалу, наявність процедур для полегшення процесів узагальнення, наявність узагальнюючих схем, супровід теоретичних описів практичними прикладами і гіперпосиланнями на відповідні ресурси, опис зв'язку навчального матеріалу з додатковими дидактичними ресурсами профільного освітнього порталу з підтримки самостійної пізнавальної діяльності студентів.

При самостійній роботі з іншомовної літературою можна використовувати комп'ютерні (електронні) словники, що дозволяє значно збільшити швидкість пошуку незнайомих слів, а також почути вимову слів як в англійському, так і в американському варіанті. Наприклад, словник ABBVV Lingvo легко встановлюється на ПК, підходить для смартфонів а ABBVV Lingvo з OS Android – для планшетів. Вибір навчальних програм і тематичних словників для самостійної роботи з англійської мови визначається рівнем володіння англійською мовою, інтересами і профілем підготовки студентів.

Перспективою подальших досліджень є проведення експериментальних досліджень практичного застосування різних типів ІКТ у процесі навчання англійської мови з метою обрання найбільш ефективних з них.

Список використаних джерел:

1. Каспин І.В. Нові технології в навчанні іноземним мовам [Електронний ресурс] / І.В. Каспин, М.М. Сегаль. – Режим доступу: <http://linguact.hyperlink.ru/articles/kaspinandsegal.html>
2. Gordon Lewis. Bringing Technology into the Classroom / L. Gordon. – Oxford University Press, 2019. – P. 75–79.
3. Hockly Nicky. Teaching Online. Tools and techniques, options and opportunities / N. Hocky. – Delta Publishing, 2010. – P. 112
4. Klinghammer Sarah J. Shaping the Way We Teach English: Successful Practice Around the World / S.J. Klinghammer. – University of Oregon, 2016. – P. 47–48.
5. Maley Alan. The Internet / A. Maley. – Oxford University Press, 2020. – P. 100–102
5. Gryshchenko Y. Motivating Potential of Online Professional Courses in Studying English // Archive. – 2017. – Vol.: 6, No.1.– P. 102

ДЗЮМА О.М.
Відокремлений структурний підрозділ
«Львівський фаховий коледж
індустрії моди КНУТД»,
завідувач відділення,
викладач технології виробів

ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ЗФПО

Анотація. Саме проблемне навчання можна розглядати як один із методів навчальної діяльності, який ґрунтується на самостійній пізнавальній діяльності здобувачів освіти, а особливості проблемного навчання як цілої методичної системи, яка об'єднує різноманітні методи навчання. Удосконалення системи освіти повинно відштовхуватись від потреб середовища і має замінити завдання всебічного розвитку особистості завданням максимального розвитку здібностей людини до саморегуляції та самоосвіти. Одним з найважливіших завдань сучасної освіти є підготовка всебічно розвинутих фахівців, здатних розв'язувати складні завдання сучасного виробництва товарів та послуг. Для рішення сформульованої задачі потрібно впровадити принципи гуманізації освіти для формування у студентів культури мислення та їх творчих здібностей. Це передбачає врахування інтеграції освіти, науки і виробництва сфери послуг – чинника стійкого економічного зростання держави.

Ключові слова: Проблемні ситуації, творчі здібності, евристична бесіда, навчальна дискусія, круглий стіл, мозковий штурм, кейс-метод, проєктний метод, навчальна дискусія.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ідея проблемного навчання набула інтенсивного розвитку та поширилася в освітній практиці у ХХ столітті під впливом Джорджа Дьюї. Він заснував експериментальну школу, в якій проводилася ігрова та трудова діяльність, замість типового навчання. Але означені напрямки модернізації сучасної освіти фахової підготовки не знаходять достатньої реалізації у розвитку креативної особистості і зокрема, це стосується використання інноваційних технологій у навчально-професійній діяльності.

Мета статті. Творчість людини це вміння реалізувати свої теоретичні знання і практичний досвід у розв'язування конкретної проблеми, причому новим, оригінальним способом. Схильність до творчості виявляється через: розмаїття інтересів, пластичність розуму, зацікавленість, наполегливість. Тому слід розглянути умови розвитку творчих здібностей здобувачів освіти у навчальному процесі, які забезпечують можливості формування професійної креативності у майбутніх фахівців сфери послуг.

Виклад основного матеріалу. Суть творчості – у здатності подолати стереотипи на основі широкого поля асоціації, інтенсивної внутрішньої мотивації та чутливості до побічних продуктів діяльності, що не співпадають з її ціллю. Для посилення творчої компоненти у навчальному процесі необхідно сформулювати у здобувачів освіти риси творчої особистості. Багатьма педагогами творча діяльність визначається як вихід за межі вже існуючих знань, створення чогось нового, оригінального.

Проблемне навчання (Problem-Based Learning) – це метод навчання, в якому реальні складні проблеми використовуються як освітній інструмент. Навчання, що ґрунтується на вирішенні завдань, стимулює застосовувати навички критичного мислення та вирішення проблем за обмежений час і надає справжній досвід, який сприяє активному процесу вивчення, допомагає систематизувати знання та природно інтегрує навчання й реальне життя. У педагогічній практиці розрізняють три методи проблемного навчання, які характеризуються системами дій викладача та студентів: проблемний виклад (проблемно-інформаційний), частково-пошуковий (або евристичний метод), пошуковий та дослідницький.

Сутність проблемного викладу навчального матеріалу полягає в тому, що, створивши проблемну ситуацію, викладач не просто повідомляє кінцеві висновки науки, а ніби проходить разом зі студентом шлях до відкриття, розкриває внутрішні протиріччя між об'єктами, демонструючи тим самим шлях наукового пошуку. Він застосовується переважно з метою розвитку навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності, осмисленого і самостійного оволодіння знаннями. Проблемний виклад навчального матеріалу може здійснюватися в процесі проблемної розповіді, проблемно-пошукової бесіди, лекції, під час використання наочних методів проблемно-пошукового типу і проблемно-пошукових вправ [3].

На проблемній лекції, новий теоретичний матеріал подається як невідоме, яке слід відкрити, вирішивши проблемну ситуацію. Завдання педагога полягає в необхідності забезпечити участь здобувачів освіти в аналізі виниклого протиріччя, залучати їх до вирішення проблемних ситуацій, вчити висувати гіпотези і використовувати різноманітні методи для їх вирішення.

Частково-пошуковий метод навчання вимагає від здобувачів освіти прояву більш високого рівня пізнавальної самостійності й активності. Цей метод передбачає, що студенти під керівництвом викладача частково здійснюють самостійне вирішення проблеми, знаходять нові, більш оптимальні шляхи вирішення поставленої проблеми, знаходячись при цьому під постійним контролем зі сторони викладача, який направляє пошук у потрібне русло. Виклад навчального матеріалу може здійснюватися в процесі евристичної бесіди, коментованої вправи з формулюванням висновків, творчої вправи, лабораторного чи практичного заняття [3].

Евристична бесіда – це метод навчання, який полягає в тому, що викладач вміло поставленими запитаннями (інколи навідними), спонукає студентів самостійно на основі їхніх знань, уявлень, життєвого досвіду, спостережень приходити до певних висновків, формулювати поняття і правила. Евристична бесіда є ніби діалогом між викладачем і студентом, який підпорядковується конкретній меті. Цей метод можуть застосовуватися на всіх етапах навчання: під час підготовки до засвоєння нового матеріалу, в процесі його пояснення, засвоєння, застосування та узагальнення [2].

Навчальна дискусія – це метод навчання, який базується на обміні думками з певної проблеми. Точка зору, яку виражає студент у процесі дискусії, може як відображати його власну думку, так і спиратися на думки інших осіб. Дискусія має певну динаміку, в якій чітко виділяються три етапи: зав'язка, колективне обговорення, підведення підсумків.

Круглий стіл – дискусія, в якій «на рівних» бере участь невелика група здобувачів освіти (зазвичай близько 5 чоловік), під час якої відбувається обмін думками, як між ними, так і з рештою аудиторії.

Дослідницький метод навчання передбачає творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку. Дослідницький метод активізує пізнавальну діяльність здобувачів освіти, але вимагає тривалого часу, специфічних умов, високої педагогічної кваліфікації викладача. Оволодіння навчальним матеріалом здійснюється в процесі спостереження, пошуку висновків під час роботи з книгою, вправ з доведенням закономірності, практичних і лабораторних занять [3].

Кейс-метод (Case study) або метод аналізу конкретних ситуацій – інтерактивний метод, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів. Мета кейс-методу – поставити здобувачів освіти у таку ситуацію, за якої їм необхідно буде шукати вихід. Вони мають визначити істотні й другорядні факти, вибрати основні проблеми і виробити стратегії та рекомендації щодо подальших дій. Використовуючи цей інтерактивний метод навчання реалізуються майже всі практичні знання, а також уміння прогнозувати різні ситуації, вести бесіду, висловлювати свою думку, відстоювати свої погляди, переконувати співбесідника, адекватно сприймати критику, аналізувати та робити висновки [2].

Мозковий штурм (Brainstorming) – один із найпопулярніших методів стимулювання творчої активності ефективним способом швидкого включення всіх студентів групи в роботу на основі вільного вираження своїх думок. Мозковий штурм складається з таких етапів: постановка проблеми; генерація ідей; групування, відбір та оцінка ідей. Для проведення мозкового штурму студенти або працюють разом, або діляться на такі групи: генератори ідей (учасники, які за певний пропонують максимальну кількість варіантів вирішення проблеми) та аналітики ідей (учасники, які класифікують, аналізують та оцінюють запропоновані рішення) [3].

Проектний метод – це метод навчання, за яким студенти здобувають знання і уміння в процесі планування і виконання конкретних завдань (проектів): мультимедійних презентацій, буклетів, стінгазет, фотоколажів, відеорепортажів тощо. Під час організації навчального проектування викладач виконує функції організатора, помічника, консультанта, допомагає в пошуку необхідних джерел, підтримує і заохочує пошукову активність здобувачів освіти, самостійну роботу – індивідуальну, групову, парну – яку студенти виконують протягом певного часу. Розрізняють певні типи проектів: дослідницькі, творчі, ігрові, інформаційні та прикладні (практико-орієнтовані) [3].

Висновки. Отже, суть проблемного навчання – це формування та подальший розвиток творчих здібностей здобувачів освіти шляхом активізації їхнього мислення на базі проблемних ситуацій, які створює викладач під час процесу оволодіння здобувачами освіти новими знаннями, вміннями та навичками.

Якість освіти в майбутньому повинна визначатися саме здатністю навчального закладу створювати умови для розвитку нетрадиційного мислення, вміння адаптуватись і згодом змінювати середовище, а саме:

- наявність інтенсивної пошукової мотивації (формування інтересу до матеріалу і мотивація навчальної діяльності);
- достатній рівень освіти та інтелекту (діяльність за заданим зразком при системному підході до навчального матеріалу, виконання завдань конвергентного типу);
- розвиток пізнавальної активності (використання активних методів навчання і дидактичних технологій продуктивного типу);
- зниження регламентованості поведінки здобувачів освіти у навчальному процесі (можливість обирати навчальні предмети, навчальні завдання, самостійний вибір індивідуального завдання);
- створення творчого середовища і психологічно сприятливого клімату для творчості (організація семінарів, дискусій, олімпіад, конференцій, використання групових методів роботи);
- соціальна підтримка творчої поведінки (заохочення, премії, дипломи, нагороди за творчість).

Список використаних джерел:

1. Василець А. Метод проблемних завдань і ситуацій у навчанні групового спілкування. Навчання групового спілкування англійською мовою за допомогою проблемних завдань [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://alinkavasylets.blogspot.com/2014/11/blog-post_73.html
2. Зайцева І. В. Проблемний метод навчання англійського діалогічного мовлення майбутніх філологів. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Педагогіка і психологія». 2011. Вип. 20. С. 111–119.

3. Яблоков С. В., Адамова Г. О. Технологія проблемного навчання як ефективний спосіб навчання англійської мови. Психолого-педагогічні науки. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. 2018. № 3. С. 152–160.
4. Як і коли застосовувати проблемне навчання [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://nus.org.ua/view/yak-i-koly-zastosovuvaty-problemne-navchannya-problem-based-learning/>

ЛЕПЕХ Н.В.

ВСП «Львівський фаховий коледж
індустрії моди КНУТД»
викладач зарубіжної літератури

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У роботі розглядається питання формування комунікативної компетентності як важливої складової професійної підготовки фахівців у системі освіти України.

Визначено, що процес формування комунікативної компетентності студентів у закладі освіти необхідно здійснювати на основі інтеграції загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін, з використанням інтерактивних технологій і впровадження спецкурсів. Адже необхідно зважати, що динамічний розвиток сучасного суспільства галузей знань висуває нові вимоги до системи професійної освіти, передбачає формування і розвиток у майбутніх фахівців таких якостей, як мобільність, ініціативність, самостійність під час отримання нових знань, готовність до ефективної міжособистісної та професійної взаємодії.

Ключові слова: комунікативна компетентність, інтеграція загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін, інтерактивні технології.

Молода людина за час навчання повинна набути такої сукупності якостей, завдяки яким вона може бути конкурентоспроможною на ринку праці. Компетентнісна модель передбачає заміну академічних норм оцінювання зовнішньою оцінкою професійної та соціальної підготовленості випускників, тобто орієнтація робиться не на процес навчання, а на результат освітнього процесу – готовність випускника до подальшої професійної діяльності

Динамічність суспільного розвитку передбачає, що професійна діяльність будь-якого фахівця впродовж професійної кар'єри потребує неперервної освіти, процесу постійного підвищення професійної компетентності. У загальному вигляді професійну компетентність дослідники розуміють як інтегральну характеристику, що визначає здатність вирішувати професійні проблеми й типові професійні задачі, що

виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності, з використанням знань, професійного та життєвого досвіду, цінностей та здібностей. Професійна компетентність не обмежується окремими якостями особистості, їх сумою або окремими навичками. Вона відображає не лише потенціал, що має людина та здатність його використовувати, але й породжує нові явища, якості життя та діяльності, що дозволяють людині бути успішною.

Вибір методів навчання та виховання з метою забезпечення формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців залежить:

- від змісту підготовки, вимог освітніх стандартів, загальних і професійних цілей освіти, особливостей, змісту, методів і форм роботи конкретних освітньо-виховних заходів;
- змісту й методики викладання конкретної навчальної дисципліни та визначених її специфікою вимог до вибору методів;
- витрат часу на вивчення даної теми;
- рівня матеріально-технічної бази;
- професійної компетентності та педагогічної майстерності викладачів тощо.

На процес формування комунікативної компетентності впливають такі чинники:

- професійна спрямованість навчання;
- інтерес;
- здібності до оволодіння майбутньою професією;
- чітка мотивація навчання;
- уміння навчатись самостійно;
- потреба у самовдосконаленні;
- спрямованість технологій, форм, методів та засобів навчання, застосування комп'ютерних та інформаційних технологій тощо.

Таким чином, процес формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців буде відбуватися за такими векторами:

1) ділове спілкування як певний рівень розвитку вміння особистості спілкуватися в діловому світі (вміння говорити публічно; розуміння та сприйняття етичних норм ділового спілкування; вміння будувати відносини з будь-яким партнером;

2) перцепція як розуміння й сприйняття партнерів по спілкуванню; уміння долати комунікативні бар'єри, обґрунтовувати ставлення до позиції співрозмовника у контексті професійних проблем;

3) професійна рефлексія як уміння майбутнього фахівця об'єктивно оцінити власний рівень комунікативної компетентності, співвідносити себе і свої можливості з вимогами професії.

Найбільш ефективними у контексті формування складників комунікативної компетентності є лекції контекстного типу, ділові ігри,

вправи перцептивної спрямованості, на яких базується педагогічний інструментарій формування комунікативної компетентності фахівців.

Для успішного формування професійно-комунікативної компетентності основоположним є врахування таких умов:

1. Високий рівень володіння змістом мовної та мовленнєвої компетенції. Орієнтація діяльності студента на глибинні знання з української літературної мови, риторики, комунікативної лінгвістики означає, що знання спеціаліста з вищою освітою будуть системними, бо тільки через системність можна прогнозувати відповідний розвиток в особистій діяльності майбутнього фахівця.

2. Орієнтація студентів на засвоєння змісту, форм і засобів майбутньої професійної діяльності, що можливе лише при активному застосуванні принципу міжпредметних зв'язків. Процес набуття знань, умінь і навичок, а головне – досвіду, повинен відбуватися через залучення до професійної культури, завдяки чому буде сформована професійно-комунікативна компетентність майбутнього фахівця.

Список використаних джерел:

1. Александрова С.А. Професійно-комунікативна компетентність: Тексти лекцій / Александрова С.А. – Харків: ХНАКМГ, 2014. – 40 с.
2. Альохіна Н. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник Ф.С. Бацевич. – К.: Видавн. центр "Академія", 2004. –344 с.
4. Вольфовська Т. Комунікативна компетентність молоді як одна із передумов досягнення життєвої мети // Шлях освіти — 2001 — С. 13-16
5. Коновалова М.В. Зарубіжна література. “Основа”, 2019
6. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/ під заг. ред. О.В. Овчарук. К. : “К.Е.С.”, 2004. 112 с.

ПРИШЛЯК Г.М.

ВСП «Львівський фаховий
коледж індустрії моди
КНУТД»
викладач економіки

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У КОЛЕДЖІ

Анотація. У сучасному освітньому процесі проблема інноваційних методів навчання залишається однією із актуальних у світовій педагогічній і науково-дослідній діяльності.

Завдання навчального закладу - організувати навчальний процес таким чином, щоб відповідати актуальним запитам ринку праці. Впровадження інноваційних технологій в освітній процес передбачає готовність самого навчального закладу до інновацій.

В статті наведені і охарактеризовані сучасні методи та технології навчання, автор зазначає, що сучасний етап входження країни вимагає переосмислення самої парадигми освіти, відмови від адаптивної моделі, центром всіх навчально-виховних дій має стати студент

Цьому сприяють інноваційні педагогічні технології, які неможливі без широкого застосування нових інформаційних технологій. Суспільство інформаційних технологій набагато більше зацікавлене в тому, щоб його громадяни були здатні самостійно і активно діяти, приймати рішення, гнучко адаптуватися до зміни умов життя

Ключові слова: інновації, технології навчання, інноваційні педагогічні технології, електронне навчання.

Метою державної Національної програми “Освіта” (“Україна XXI ст.”) є виведення освіти в Україні на рівень розвинутих країн світу, що можливо лише за умов відходу від авторитарної педагогіки та впровадження сучасних педагогічних технологій. Саме цим зумовлена зараз увага педагогів, методистів до інновацій.

Термін “інновація” означає оновлення процесу навчання, який спирається, головним чином, на внутрішні фактори.

Інновації реалізуються через педагогічні технології.

Інноваційна педагогічна технологія – цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів, педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів [3]. Застосування в педагогічній практиці інноваційної технології як принципово нової сукупності форм, методів, засобів навчання, виховання й управління сприяє розвитку пізнавальної активності студентів, формуванню в них творчих навичок і здібностей, орієнтує на самостійне здобуття освіти з

використанням сучасних технологій навчання. Важливою рисою нових технологій О. А. Грищенко вважає їх інтенсифікацію, що виявляється у прискореному способі оволодіння студентами науковою інформацією.

Інформаційне суспільство, як суспільство економічних знань, вимагає від його членів «нового мислення та дій», інноваційних та альтернативних підходів, продуктивної діяльності в групах, професійної та географічної мобільності, і як наслідок, систематичного і ефективного навчання протягом всього життя. Людина майбутнього повинна відповідати чотирьом наступним критеріям, а саме: вміти «вчитися, щоб знати», «вчитися, щоб діяти», «вчитися, щоб жити разом, а головне «вчитися щоб жити». Це ті принципи освіти, які проголосила у своєму звіті організація ЮНЕСКО.

Одне із основних завдань сучасної вищої школи – запровадження інноваційних електронних технологій навчання, зокрема дистанційних, які б забезпечили надання повної, якісної, швидкої освіти для людини в найкоротший проміжок часу.

Під електронним навчання сьогодні розуміють використання Інтернет-технологій для створення, управління, забезпечення доступності та надійності, добору та використання освітнього контенту, збереження відомостей про учнів і студентів та для контролю їх успішності, для спілкування та комунікацій. Мета – підтримка, розширення та збільшення адаптивності передачі знань та просування цих знань.

Електронне навчання базується на застосуванні дистанційних технологій, які дозволяють організувати процес навчання, як процес взаємодії студентів та викладача, студентів між собою, незважаючи на їх фізичне розміщення у просторі та часі; відкривають доступ до навчальних матеріалів з будь-якого місця та в будь-який час. Студент може отримати доступ до навчання в будь-якому місці, де є з'єднання з мережею Інтернет, або використовуючи CD-ROM та персональний комп'ютер. Матеріали доступні студентам в будь-який час доби, тому кожний може побудувати свій індивідуальний графік навчання.

Для успішного електронного навчання важливим є знання всіх сучасних інструментів, які можна використовувати для передачі знань на відстані. Існує ряд інструментів навчання, які прийшли з традиційного навчання, і лишатимуться обов'язковими постійно. Разом з тим більшість інструментів навчання постійно змінюється за умов стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Сьогодні багато інструментів навчання реалізуються за допомогою мережних сервісів обміну даними, а саме за допомогою мережі Інтернет. Розвиток технологій Веб 2.0 дозволив забезпечити простоту у спілкуванні та співпраці всіх учасників навчального процесу за допомогою мережних технологій, створення соціальних спільнот, засобів колективного спілкування та обміну знаннями, реально впровадити особистісно-орієнтовані технології навчання за умов докорінної зміни ролі

викладача з основного джерела отримання знань до фасилітатора навчального процесу.

Найбільш популярними інноваційними методами навчання, які дозволяють використовувати нові технології викладання є: контекстне навчання, імітаційне навчання, проблемне навчання, модульне повне засвоєння знань, дистанційне навчання.

Під час викладання економічних дисциплін застосовуються різні види інноваційних технологій, зокрема технології диференційного та проблемного навчання, інформаційно-комунікаційні, інтерактивні, ігрові технології тощо. До нетрадиційних форм проведення занять у коледжі можна віднести інтегровані заняття, які сприяють отриманню студентами більш глибокої та розгорнутої інформації про явища і процеси, що вивчаються.

Під час проведення лекцій з економіки, організації та планування виробництва використовуються такі види робіт, як запитально-відповідні співбесіди протягом заняття; демонстрація коротких, підготовлених самостійно або під керівництвом викладача, презентацій і доповідей студентів, що розкривали б одне з питань, поставлених у лекції; проведення коротких тестрейтингів на 5–10 хвилин.

На етапі контролю значне місце посідають розроблені електронні тести, що серйозно підвищують об'єктивність, оперативність і масовість проведення моніторингу з дисципліни. Досягненню мети розвивального навчання якнайкраще сприяють інтерактивні методи, сутність яких, насамперед, полягає в тому, що навчально-виховний процес відбувається шляхом інтегрованої взаємодії всіх суб'єктів навчання, причому пріоритетність віддається активності студентів, які можуть виконувати ролі консультанта, організатора й керівника діяльності одногрупників.

На практичних заняттях студенти під час обговорень мають вирішувати економічні проблеми на основі власних самостійних напрацювань, суджень, а не просто відтворювати матеріал, прочитаний у лекціях. При цьому ефективним буде використання інноваційних методів і прийомів, направлених на генерацію ідей і думок з приводу означеної проблеми, таких як «Мікрофон», «Мозковий штурм», «Займи позицію», «Незакінчене речення», «Продовж думку».

Ефективним методом активізації пізнавальної діяльності студентів є дискусія, що покликана розглянути соціально-економічну проблему під різними кутами зору та сформулювати об'єктивний погляд під час її розв'язання. Продуктивності в ході полеміки на заняттях з економічної теорії, економіки виробництва можна досягти лише в тому випадку, коли студенти озброєні достатнім запасом знань із даної теми, упевнено оперують економічними законами, поняттями й категоріями. Різноманітні форми дискусії – «круглий стіл», «засідання експертної групи», форум, симпозіум, дебати – однаково успішно можна впроваджувати й на практичних роботах, і в позаурочний час для закріплення та поглиблення вивченого матеріалу.

На етапі актуалізації та мотивації навчальної діяльності використовуємо метод «Знаємо – хочемо дізнатися – дізналися». У процесі роботи викладач спочатку просить студентів подумати над тим, що вони вже знають з теми цього заняття, поставити запитання до цієї теми та знайти відповідь на ці запитання. При цьому ключовими питаннями будуть: «Що знаємо?», «Про що хочемо дізнатися?», «Про що дізналися?».

Мета методу «Дошка запитань» полягає в тому, щоб студенти могли записати будь-які свої запитання, що виникають у них під час обговорення певної економічної проблеми, на дошці. Протягом заняття студенти опрацьовують частину інформації самостійно за власним вибором чи дорученням викладача, виконують інші завдання. Складений перелік запитань може стати матеріалом для підведення підсумку заняття.

Використовуючи метод «Асоціативний куш», педагог визначає тему, над якою проводитиметься робота, а студенти згадують усе, що вони знають із цієї теми. «Пошук цікавих запитань» полягає в тому, що після ознайомлення з темою, що вивчатиметься, викладач пропонує записати на дошці запитання, на які б студенти хотіли знайти відповідь. Колективно визначаються найбільш цікаві з них. Саме ці запитання стають основою вивчення нового матеріалу.

Метод кооперативного навчання «Обмін проблемами» вимагає того, щоб студенти знайшли важливе запитання з досліджуваної теми й потім на його основі сформулювали певну проблему, яку має розв'язати інша група.

Уникнути шаблонності заняття та урізноманітнити його допомагають різні варіанти роботи з кросвордом, серед яких заповнення порожніх клітинок відповідями на запитання, визначення ключового слова, формулювання запитань до слів у заповненому кросворді, самостійне створення кросвордів із вивчених економічних понять і категорій.

Особливе місце серед активних методів, що використовуються під час вивчення дисциплін економічного циклу, посідає ділова гра. Важко переоцінити її роль у процесах інтенсивного обміну ідеями й думками, активізації розумової діяльності, розвитку творчого потенціалу студентів, формуванні самостійності та відповідальності, зміцненні зв'язків «студент – викладач» і «студент – студент». Імітуючи ділову діяльність, рольова гра пробуджує інтерес до теми, сприяє підвищенню навчально-пізнавальної активності, поглибленню знань, формує діловий стиль спілкування, навички групової роботи.

Заслуговує на увагу той факт, що успіх упровадження багатьох названих напрямів діяльності залежить від інформатизації навчального процесу. Важливо, щоб студенти мали можливість вести пошук в Інтернеті; отримувати через Інтернет завдання від викладача та його коментарі щодо їх виконання, консультації; обмінюватися інформацією з іншими студентами та отримувати всі необхідні повідомлення щодо навчального процесу; виконувати через Інтернет спільні навчальні проекти зі студентами свого й

інших навчальних закладів. Виконання цієї умови є запорукою справжньої навчальної автономії, успішного кооперативного навчання, реальної індивідуалізації навчального процесу, його інтенсифікації та активізації, повноцінного впровадження інноваційного підходу.

Розвиток інформаційних технологій дозволяє студентам навчатися дистанційно, консультуватися з викладачами в режимі онлайн чи за допомогою електронної пошти. Освітній процес в сучасних умовах в коледжі організовано за технологією змішаного навчання з використанням різноманітних платформ, сервісів та інструментів:

Google Classroom – викладачі відкривають віртуальні кабінети, в які завантажені плани лекцій і короткий виклад матеріалу, плани семінарських занять і методичні рекомендації для виконання практичних робіт, індивідуальні завдання, Google форми для опитування;

YouTube - для перегляду навчальних роликів, демонстрацій демоверсій навчального матеріалу;

Google Meet, Zoom, Skype – для проведення відео зустрічей, індивідуальних та групових консультацій, захисту практичних і курсових робіт.

Враховуючи сучасне активне використання інноваційних методів навчання, інноваційний шлях розвитку та використання інноваційних технологій викладання у вітчизняних вищих навчальних закладах є запорукою їх конкурентоспроможності серед великої кількості, як вітчизняних вищих навчальних закладах так й закордонних.

Список використаних джерел:

1. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України / Ю.В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство. – 2015. - №1 (4). – С. 27-33.
2. Берестова А. Інноваційні технології та методи навчання у професійній освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nadoest.com/innovacijni-tehnologiyi-ta-metodi-navchannya-u-profesijnij-osv>
3. Драйден Г. Революція в навчанні / Гордон Драйден, Джаннетт Вос ; перекл. з акта. М. Олійник. – Львів : Літопис, 2005. – 542 с.
4. Портал Smart education. Точка доступу - <http://www.smart-edu.com/>
5. Освіта в Європі у 2020-2030 роках. Прогноз. Точка доступу – <http://www.pontydysgu.org/2010/01/crowd-sourcing-the-european-foresight-studyyour=chance-to-be-an-expert/>

БАЛИЧ-ГУДЗ Г.В.

ВСП «Львівський поліграфічний
фаховий коледж УАД»
викладач економічної теорії

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Анотація. Одним із пріоритетних векторів розвитку освіти, згідно національної доктрини є впровадження інновацій, інформаційних технологій до навчально-виховного процесу новітніх технологій навчання.

Ключові слова: сучасні освітні технології, інформаційні технології, ігрові технології, інтерактивне навчання, дистанційне навчання.

Сучасні освітні технології охоплюють навчальні технології. адаптивне навчання, електронне навчання, онлайн-навчання та цифрове навчання.

Електронні книги, цифрові підручники, онлайн-системи домашніх завдань, відео лекції, цифрові картки та багато інших інструментів, що використовуються студентами та викладачами у ЗФПО, відносимо до освітніх технологій. Їх застосування в цілому покращує результати навчання студентів, а також підвищує продуктивність та ефективність роботи викладача.

Сучасні освітні технології

- інформаційно-освітні технології;
- ігрові технології;
- інтерактивні технології;
- технологія інтенсифікації навчання на основі опорних схем і знакових моделей;
- технологія рівневої диференціації навчання на основі обов'язкових результатів;
- технологія модульно-блочного навчання.

Інформаційні технології навчання пояснюються масовим застосуванням у навчальному процесі персональних комп'ютерів та комп'ютерних систем. Комп'ютер, мультимедійний проектор та інтерактивна дошка забезпечують можливість організації навчально-пізнавальної діяльності шляхом інтерактивного навчання.

Ігрові технології спрямовані на засвоєння соціального досвіду, у якому формуються й удосконалюються вміння і навички студентів.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної активності, що має за мету створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність.

Групова робота над завданням – це виступи груп, між групова дискусія, робота з джерелами, мозковий штурм, захист результатів і т.д.

Технологія інтенсифікації навчання на основі опорних схем і знакових моделей полягає в багаторазовому повторенні, обов'язковому поетапному контролі, високому рівні складності, блочному вивченні матеріалу.

Технологія модульно-блочного навчання – це засоби діагностики – поточні письмові програмовані опитування (тести), контрольні роботи або заліки.

Особливого значення набув впровадження у систему ЗФПО технологій дистанційного навчання (відеолекції).

Дистанційне навчання – нова організація освітнього процесу, що базується на принципі самостійного навчання студента. Інтернет – один із засобів дистанційного навчання, тому його дані допомагають студентам створювати повну інформаційну картину з питань, що їх цікавлять.

Список використаних джерел

1. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник.-К.: ЦП, 2016 – 583с.
2. Стрельников В.Ю., Брітченко І. Г. Сучасні технології навчання у вищій школі/В.Ю. Стрельников, І.Г. Брітченко – Полтава: ПУЕТ, 2013.- 309с.
3. Янкович О.І. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник/О. Янкович, Ю.Беднарик, А. Анджеєвська . - Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка. 2015.- 212с.

СЕКЦІЯ 3. Інновації в окремій галузі економіки

ЗАЗУЛЯ Л.М.

БЕНЬКО І.П.,

Дрогобицький механіко –
технологічний фаховий коледж
викладачі економічної теорії

ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Анотація. У тезах здійснено аналіз сучасного стану та перспектив інноваційного розвитку машинобудування України. На прикладі провідних машинобудівних підприємств України запропоновано типологію інновацій.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, машинобудівна галузь, машинобудівні підприємства.

Машинобудування – це ключова галузь, і її розвиток уже зараз має необхідні передумови у вигляді ресурсного забезпечення, сильного впливу на економічний сектор і великий потенціал, що підтверджує її висока ефективність ще в довоєнний період.

Поліпшення стану та перспектив розвитку машинобудування дасть можливість забезпечити соціально-економічний розвиток, оскільки саме в ній зосереджений істотний обсяг робочих місць за профілем з досить високою заробітною платою.

Відновлення вже наявних виробничих потужностей, а також розробка нових допоможе створити безліч нових вакансій у період післявоєнної реабілітації промислової сфери нашої держави.

Розвиток галузі машинобудування є стратегічною необхідністю в умовах сьогодення. В Україні більша частина виробничої бази споконвічно орієнтована на галузь важкої промисловості. При цьому машинобудування було і залишається однією з ключових деталей зростання державної економіки.

Вирішальне місце у промисловій політиці України повинно відводитися машинобудуванню, продукція якого є одним з основних каналів впровадження досягнень науково-технічного прогресу як у сфері виробництва, так і споживання. Трансформаційні процеси української економіки останніх років призвели до того, що сформувався новий устрій машинобудівного комплексу, характеристиками якого є: орієнтація на поточний платоспроможний попит (як внутрішній, так і зовнішній), кооперація з головними закордонними виробниками щодо випуску конкурентоспроможної продукції, раціоналізація схем комплектування кінцевих продуктів, регіоналізація і локалізація машинобудування тощо. Особливістю галузі є надзвичайно велика номенклатура продукції (понад 10

тис. назв), тому необхідно визначитися з найбільш важливими видами продукції, зокрема інвестиційного призначення. Провідними підгалуззями машинобудівного комплексу залишаються вагонобудування, автомобілебудування, суднобудування, авіаційна та аерокосмічна промисловість.

Політика підтримки інновацій в економічно розвинутих країнах світу сприяє реалізації їх промислового потенціалу та створює сприятливі умови щодо впровадження наукових розробок на практиці.

Однією із основних складових Індексу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнім економічним форумом названо інновації, які включають шість показників: здатність до інновацій; якість НДІ; витрати компаній на дослідження і розробки; співпрацю університетів та промисловості у дослідженнях та розробці; державні закупівлі високотехнологічної продукції; наявність вчених та інженерів.

Пріоритетними напрямками інноваційної діяльності загальнодержавного рівня в галузі вітчизняного машинобудування залишаються:

– освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки;

– розроблення агрегатів і систем нового покоління для швидкісного та високошвидкісного залізничного транспорту; – розвиток транспортної логістики;

– удосконалення систем виведення ракет-носіїв, космічних апаратів; – впровадження керуючих систем авіаційної, корабельної, ракетної, військової електроніки;

– розвиток навігаційних систем різного призначення.

Найвищу комплексну оцінку інноваційної активності з урахуванням рівня конкурентної переваги отримали ПриватБанк, «Південмаш» і «Нова Пошта» [11].

Із рейтингу двадцяти найбільш інноваційних компаній України лише два підприємства відносяться до машинобудування (ДП «ВО «Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова» та ПАТ «Турбоатом»), що вказує на низьку активність галузі. Наведені дані свідчать, що Україні необхідно перейняти світовий досвід, щоб відновити свої позиції одного з лідерів машинобудівної галузі. Незважаючи на глибоку кризу галузі, її технологічну відсталість та енергоємність, упровадження інновацій і у виробництві, і в інших процесах здатне прискореними темпами повернути машинобудування до групи лідерів національного господарства. Низький рівень інноваційного розвитку економіки України вказує на наявність гальмуючих факторів, які можна вважати загальними для переважної більшості вітчизняних підприємств.

Розрізняють кілька типів інновацій: товарні – упровадження нового продукту; технологічні – упровадження нового методу виробництва; ринкові

– створення нового ринку товарів і послуг; маркетингові – освоєння нового джерела постачання сировини; управлінські – реорганізація структури управління; соціальну – упровадження заходів з метою покращення життя населення; екологічні – упровадження заходів з питань охорони довкілля [1]. Розглянемо основні напрямки інноваційної діяльності на прикладі провідних підприємств машинобудівної галузі – АТ «АвтоКрАЗ», АТ «Крюківський вагонобудівний завод» та АТ «Мотор Січ». Ці підприємства є представниками таких високотехнологічних підгалузей машинобудування як автомобілебудування, вагонобудування та авіабудування, тому тенденції щодо впровадження інновацій на них, можна поширити на усі підприємства даної галузі.

Оскільки на інноваційний розвиток підприємств машинобудівної галузі впливає багато стримуючих факторів, необхідним завданням є визначення дієвих заходів активізації даного процесу.

1. Розробка оптимальної стратегії фінансування інноваційної діяльності та пошук додаткових джерел фінансування: використання методу прискореної амортизації, створення фондів розвитку, емісія цінних паперів і розміщення їх на вторинному ринку, продаж власних акцій, спонсорські кошти, асигнування, інвестиційний лізинг, інвестиційний селенг, кошти акціонерівпайовиків, інвестиційні та інноваційні кредити, венчурний капітал.

2. Організаційні перетворення на підприємствах: реінжиніринг бізнес-процесів, створення дієвої та ефективної організаційної структури управління, впровадження на підприємствах відділу інноваційного розвитку (модернізації та розвитку).

3. Оновлення матеріально-технічної бази як резерв акумулювання коштів для реалізації інноваційних проектів, проведення комплексного аналізу відтворення основних засобів, які відповідали б сучасності.

4. Створення на законодавчому рівні економічного механізму стимулювання підприємств щодо впровадження ресурсозберігаючих та екологічних технологій за допомогою застосування податкових, страхових та кредитних пільгових режимів.

5. Розробка дієвої маркетингової політики щодо інновацій та пошуку замовників на інноваційну продукцію: пошук нових методів обслуговування, оформлення виробів, створення рекламних компаній, заходи брендингу.

6. Державна підтримка інноваційної діяльності: сприяння попиту на вітчизняну машинобудівну продукцію через державні замовлення; створення раціональної податкової системи; достатня оцінка вартості основних засобів; встановлення дієвих норм амортизації; здійснення інвестиційних проектів інноваційного розвитку. Державі вкрай необхідно стійке зростання всіх галузей економіки, в тому числі машинобудівної, і досягти цього стане можливим внаслідок євроінтеграції.

Галузь машинобудування потребує докорінної реформації. Одним з методів такої реформації є створення для галузі банку існуючих та

необхідних інновацій. Створення банку інновацій підприємств машинобудування допоможе зберегти та розвинути його науково-технічний потенціал, визначити пріоритети науково-технічного спрямування, здійснити цілеспрямовані структурно-функціональні зміни в економіці та залучити значний за обсягом приватний капітал в науково-технічну сферу. Здійснення модернізації вітчизняної промисловості шляхом спорудження виробництв, що базуються на інноваційних технологіях, створить можливість для підвищення іміджу машинобудівної галузі України на світовому ринку.

Отже, пошук резервів інноваційної активності машинобудівної галузі потребує чіткого уявлення про стан підприємств та ринку в цілому, ефективне фінансове, маркетингове та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Захарченков О. С. Проблеми інноваційного розвитку промислових підприємств в Україні та формування стратегій інноваційних перетворень / Захарченко О. С. // Бізнес Інформ. – № 2. – 2012. – С. 57.
2. Касич А. О. Інноваційна активність підприємств України: динаміка, проблеми та шляхи вирішення / А. О. Касич, К. О. Канунікова // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 22. – С. 21–24.
3. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017/2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analytika/>.
4. Сапун Л. М. Проблеми та перспективи інноваційного розвитку машинобудівної галузі України. Економіка промисловості. Економічний вісник, 2017 №3.
5. Щербань В. М. Товарно-інноваційна політика: Навч. посіб. / В. М. Щербань, Л. Л. Козубенко. – К. : Кондор, 2006. – 398 с.
6. Ястремська О. М. Інноваційна діяльність промислових підприємств: результати оцінювання / О. М. Ястремська, П. О. Доуртмес // Бізнес Інформ. – 2016. – № 4. – С. 161–168.

ЯРЕМА Б.П.,

ВСП «Львівський фаховий коледж
індустрії моди КНУДТ»,
викладач фінансів підприємств

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Анотація. Висвітлено ключові проблеми інноваційного розвитку економіки та необхідність формування стратегічного напрямку економічного розвитку в умовах війни та післявоєнний період

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, індекс інновацій, економіка, інвестиції, інвестори.

Радикальна перебудова економічної системи починається з втілення інновацій. Термін «інновації» означає впровадження нових технологій, оновлення продукції, створення нових тенденцій. Одним із перших вчених, що приділяв значну увагу дефініції інновацій, був Йозеф Алоїз Шумпетер. Саме він розглядав їх як певні зміни в технології виробництва, запровадження нової продукції, підриг монополії конкурентів чи нововведення в управлінні організаціями. Він встановив, що реалізація інновацій є однією із необхідних ланок в покращенні економічного становища держави. Також Й. Шумпетер розглядав технології як спосіб подолання економічної кризи, пов'язаної з інфляцією, безробіттям та економічним спадом. Вчений довів, що сам процес впровадження інновацій є результативним способом подолати матеріальні та нематеріальні проблеми, які виникають на виробництві [6].

Розвиток як окремих галузей так і економіки України в цілому залежить від інноваційної діяльності, швидкості та масштабу провадження інноваційних технологій. Інноваційна діяльність складаються з наукових, технологічних, організаційних, фінансових і комерційних заходів, які у своїй сукупності ведуть до створення інновації.

На сьогодні в Україні функціонують: 40 індустріальних парків (з яких 31 наявний у Реєстрі індустріальних (промислових) парків), 26 наукових парків, 16 технопарків, 24 центри інновацій та технологічного трансферу, 22 інноваційних центри, 38 центрів комерціалізації, 24 інноваційних бізнес-інкубатори, одив інвестиційно-технологічний кластер, більше 30 кластерів, 1 інноваційно-виробниче об'єднання, інші стартап-школи, інкубаційні програми, центри інтелектуальної власності, венчурні та інвестиційні фонди, центри науково-технічної та економічної діяльності тощо [2].

Відповідно до значення глобального індексу інновацій Україна в 2020 р. займала 45 місце з 127 країн світу, що був хорошим результатом (у 2019 р. – 47, у 2018 р. – 43, у 2016 р. – 56, у 2014 р. – 63 місце). Найбільш

інноваційними країнами світу залишається Швейцарія, Швеція, США, Нідерланди та Велика Британія. Згідно Глобального рейтингу стартапів у 2020 р. Україна увійшла до топ-30 країн у глобальному рейтингу стартапів – StartupBlink, що оцінює стартап екосистеми серед 100 країн і 1000 міст світу та зайняла 29 позицію у рейтингу. У глобальному рейтингу інновацій Україна із 49 місця, у 2021 р., перемістилась на 57 позицію, у 2022 р. [1].

Фінансування інновацій в Україні зменшилося під час війни з кількох причин: війна та конфлікт на сході України призвели до погіршення іміджу країни, що стало перешкодою для залучення іноземних інвестицій; війна створила невизначеність та ризик для інвесторів; призвела до зниження економічної активності та до збільшення боргового навантаження країни. Це стало перешкодою для залучення фінансування для нових проектів та ініціатив.

З початком повномасштабної російської агресії українське бізнес середовище зазнало серйозних змін. Підприємцям довелося зіткнутися зокрема з перебоями з електроенергією і зв'язком, евакуацією економічно активного населення за межі країни, зниженням купівельної спроможності населення, руйнуванням і перебудовою ланцюгів поставок, падінням рівня інвестицій практично до нуля. Ці та інші фактори мали вкрай негативний вплив на економічну ситуацію в Україні. За даними інвесткомпанії Concorde Capital тільки за перші 100 днів повномасштабної війни потенціал внутрішнього споживання впав на 20–25%. Руйнування промислових підприємств спричинили скорочення потенціалу промислового виробництва на 25–30%. Блокування Росією морських портів знизило експортний потенціал майже на 50% [7].

За даними дослідження компанії Gradus Research у липні 2023 року половина підприємств (51%) в Україні працювала лише частково, 22% працювали як і раніше, а 19% підприємств призупинили роботу тимчасово, хоча і мали наміри відновити її максимально швидко. Лише 48% респондентів зазначили, що їх бізнес не потребує релокації, більша частина ж підприємців задля його збереження, через проблеми з логістикою, збутом, можливістю збереження робочих місць тощо, були вимушені або ж збиралися перемістити свої підприємства в більш безпечні регіони. При цьому 11 % вітчизняного бізнесу його власники перемістили за кордон [4].

Незважаючи на ці виклики, українські інноваційні підприємства та стартапи продовжують розвиватися. Країна продовжує залучати іноземні інвестиції та розвивати інноваційні програми та інфраструктуру. Деякі інноваційні проекти були спрямовані на вирішення проблем, пов'язаних з війною та її наслідками, такі як проекти з відновлення та будівництва інфраструктури в зоні конфлікту.

Інновації можуть стати ключовим фактором відновлення економіки України після війни. Розвиток нових технологій, продуктів та послуг допоможе підприємствам збільшити продуктивність та підвищити

конкурентоспроможність, що в свою чергу призведе до зростання виробництва та підвищення рівня життя населення. Інноваційна діяльність могла б стати стимулом для розвитку підприємництва та залучення інвестицій до України.

Російська військова агресія привернула увагу до України з боку ЄС та міжнародної спільноти і сприяла підтримці нашої країни за різними напрямками, у тому числі, й інноваційним. Наразі спеціально для 200 українських стартапів та інноваційних МСП виділено грант на 20 млн. євро [8].

Україна продовжує залучати іноземні інвестиції та розвивати інноваційні програми та інфраструктуру. Крім того, уряд України діє активно, щоб залучити інвестиції та покращити інвестиційний клімат країни, в тому числі шляхом реформ та розвитку підприємництва [3].

Нові технології та продукти привертатимуть увагу іноземних інвесторів та стануть чинником залучення нових інвестицій до економіки країни. Інноваційні проекти можуть стати інструментом укріплення економічної безпеки України. Розвиток нових технологій та продуктів зменшить залежність від імпорту та збільшить обсяги експорту, що позитивно вплине на торговельний баланс країни. З врахуванням поточної ситуації, найбільш актуальними сферами розвитку вітчизняних інновацій сьогодні та в найближчій перспективі стануть оборонний комплекс, охорона здоров'я, будівництво, ІТ-галузь, інклюзивний розвиток та освіта.

Інновації є одним з важливих засобів забезпечення необхідних умов виходу з економічної кризи, які відіграють значну роль у формуванні економічного зростання та сприятимуть ефективному розвитку України.

Список використаних джерел:

1. Глобальний рейтинг стартапів. URL: [https //report.startupblink/com/](https://report.startupblink.com/)
2. Косовець Г. Інноваційна діяльність в Україні: сучасні тенденції / <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/ed3426146432ea2f6837c04fe0c85b86.pdf>
3. Климаш Н. Інноваційний розвиток України: перешкоди та можливості // <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/ed3426146432ea2f6837c04fe0c85b86.pdf>
4. Стояненко І., Кондратюк О. Вплив війни на інноваційні процеси в країні: український вимір
5. / <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/ed3426146432ea2f6837c04fe0c85b86.pdf>
6. Чех Л., Корогодова О. О. Інноваційний розвиток економіки України в умовах індустрії 4.0 / [205849-Текст статті-462616-1-10-20200619 \(2\).pdf](#)
7. Щомісячний макроекономічний та монетарний огляд червень 2022 року. [Електронний ресурс] // Національний банк України. – 2022. – Режим

доступу до ресурсу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MM_2022-06.pdf?v=4.

8. Юрчак О. Інноваційний розвиток в промисловості – що має змінити війна? URL: https://www.industry4ukraine.net/publications/innova_czijnyj-rozvytok-v-promyslovosti-shho-maye-zminyty-vijna/

ОСТАШУК Л.Д.
ВСП Автомобільно-
дорожній фаховий коледж
НУ «Львівська політехніка»

ІННОВАЦІЇ В ГАЛУЗІ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглянуто особливості застосування та розвитку інновацій на логістичних підприємствах у сучасних умовах. Досліджено вплив інновацій на ефективність функціонування логістичних підприємств. Інновації відіграють ключову роль у наданні якісних послуг підприємствами. Знаходження та запровадження інновацій дає змогу забезпечити стійкий розвиток підприємства та закріпити його конкурентні позиції на ринку. Доведено необхідність застосування інновацій у діяльності логістичних підприємств, проведено порівняння переваг основних сфер формування інновацій.

Ключові слова: логістика, конкуренція, логістичні підприємства, інновації, інноваційна діяльність, обслуговування.

Сучасний етап розвитку економіки характеризується як постіндустріальний, коли інформаційно-інноваційні процеси охоплюють всі сфери діяльності, в тому числі і сферу логістики, динамічний розвиток якої, у свою чергу, також є ознакою сьогодення. Це обумовлює актуальність вивчення майбутніми фахівцями з логістики основ інноваційної діяльності, особливостей управління інноваціями в логістичній сфері.

Через глобальну пандемію, воєнне положення в Україні традиційний ланцюжок поставок та логістична діяльність дещо змінюється. Компанії стикаються зі зростаючими витратами, відчувають проблеми з масштабуванням своїх процесів, не можуть прогнозувати попит і значною мірою покладаються на ручну працю. І зараз саме час для інновацій. Ефективна інноваційна діяльність, а також логістика та управління ланцюгів постачань є основою успіху будь-якої країни, галузі та підприємств, які не можуть залишатися у сторонці цього процесу. Інновації в логістиці грають велику роль. Було зроблено багато інноваційних проектів, кожен з яких зробив світ взаємопов'язаним. Є потреба постійно вдосконалюватися та розробляти нові способи ланцюжків поставок. Логістичні компанії планують максимально автоматизувати, зробити свої процеси більш гнучкими та

підвищити стійкість своїх операцій. Світова пандемія та воєнне положення в Україні змусила компанії перейти на автоматизацію. Гіперавтоматизація - це поєднання різних технологій, спрямованих на підвищення ефективності логістики. Її основна мета – створити плавний перехід між різними областями: продажі, постачальники, планування, закупівлі та дистрибуція, а також зменшити участь людини. Еластична логістика дозволяє компаніям масштабувати операції ланцюжка постачання вгору або вниз, залежно від ринкового попиту. Спеціально розробляються заходи, щоб витримувати періоди коливань та керувати операціями з більшою ефективністю. Деякі з найбільш поширених проблем, з якими стикається ця тенденція, є невикористання транспортних засобів, обмеження складських приміщень та затоварення.

Деякі з багатьох переваг гнучкої логістики включають:

- оптимізовані маршрути та підвищена транспортна ефективність;
- зниження ризиків надвиробництва та затоварювання;
- підвищення ефективності на різних контрольно-пропускних пунктах ланцюжка постачання;
- покращене обслуговування клієнтів.

Зелена логістика. Ця тенденція, яку часто називають екологістикою, відноситься до безлічі заходів та політик, спрямованих на зниження впливу на навколишнє середовище при транспортуванні, складуванні та інших логістичних операціях. Основна мета полягає в тому, щоб координувати всі види діяльності та здійснювати їх таким чином, щоб це приносило користь економіці, навколишньому середовищу та суспільству.

Серед основних факторів, що визначають цю тенденцію, — висока залежність від палива, вплив міського руху на транспортну логістику, вуглецевий слід, енерговитратні склади, що потребують цілодобової участі людини та багато іншого.

Отже, які заходи проводяться в галузі логістики для боротьби з цими проблемами:

- Оптимізація керування автопарком: покращити планування маршруту та покращити планування завантаження.
- Стійке керування складом. Автоматизація окремих процесів, акцент на енергозбереження, обмеження витрат ресурсів.
- Поліпшення процесів управління запасами та зворотної логістики може бути досягнуто багатьма способами, включаючи оптимізацію обладнання для комплектування, використання роботів та автоматизованого обладнання або добре сплановану зворотну логістику.

У 2024 році логістика буде продовжувати відігравати все більш важливу роль в економіці. Це пов'язано з низкою факторів, зокрема:

- Глобалізацією економіки. Глобалізація означає, що товари та послуги виробляються та споживаються в різних країнах світу. Це вимагає

від логістичних компаній ефективного управління міжнародними ланцюгами поставок.

- Зростанням онлайн-торгівлі. Онлайн-торгівля швидко зростає, і це створює новий попит на логістичні послуги. Логістичним компаніям потрібно забезпечити швидку та надійну доставку товарів до кінцевих споживачів.

- Зростанням усвідомлення необхідності сталого розвитку. Сучасні компанії все більше усвідомлюють необхідність сталого розвитку. Це означає, що вони намагаються зменшити свій вплив на навколишнє середовище. Логістичні компанії також відповідають цьому тренду, розвиваючи екологічно безпечні логістичні рішення.

Розвиток нових технологій у логістиці.

Розвиток нових технологій, зокрема цифрових технологій, істотно змінює логістичну галузь. Автоматизація, робототехніка, штучний інтелект та інші технології дозволяють логістичним компаніям підвищити ефективність своїх операцій, покращити якість обслуговування та знизити витрати.

Робототехніка також використовується в логістиці для автоматизації різних завдань, таких як навантаження та розвантаження вантажівок, керування складськими роботами та виконання інших операцій.

Штучний інтелект та машинне навчання використовуються для аналізу великих обсягів даних, які генеруються в логістичній галузі. Це дозволяє логістичним компаніям краще розуміти потреби своїх клієнтів і оптимізувати свої операції. Наприклад, штучний інтелект може використовуватися для прогнозування попиту на товари, планування маршрутів доставки та розробки нових логістичних рішень.

Зміна попиту на логістичні послуги.

Зміна попиту на товари та послуги, а також зростання конкуренції призводять до зміни попиту на логістичні послуги. Клієнти вимагають від логістичних компаній більш швидких, надійних та економічно ефективних послуг.

У 2024 році логістичні компанії будуть змушені адаптувати свої послуги до нових потреб клієнтів. Вони будуть інвестувати в нові технології та практики, щоб забезпечити високу якість обслуговування та конкурентоспроможні ціни.

Зростання ролі цифрових технологій.

Серед нових тенденцій у логістиці, які будуть розвиватися в 2024 році, можна виділити такі:

- Зростання ролі цифрових технологій.
- Розвиток цифрових технологій, зокрема автоматизації, робототехніки, штучного інтелекту та аналітики великих даних, буде продовжувати трансформувати логістичну галузь.

Ці технології дозволять логістичним компаніям підвищити ефективність своїх операцій, покращити якість обслуговування та знизити витрати.

Автоматизація та робототехніка.

Автоматизація та робототехніка будуть продовжувати використовуватися в логістичній галузі для підвищення продуктивності праці та зменшення помилок. Логістичні компанії будуть інвестувати в нові автоматизовані та роботизовані системи, щоб оптимізувати свої операції.

Штучний інтелект та машинне навчання.

Штучний інтелект та машинне навчання будуть використовуватися для аналізу великих обсягів даних, які генеруються в логістичній галузі. Це дозволить логістичним компаніям краще розуміти потреби своїх клієнтів і оптимізувати свої операції.

Отже, аналізуючи тенденції вище, сьогоdnішній попит на прискорені логістичні операції призводить до кардинальних змін у логістичних компаніях. Головною метою серед тенденцій у галузі логістики є інвестиції в новітні технології. У 2024 році тенденції розвитку логістики, які спостерігалися в останні роки, будуть продовжуватися. Логістика буде все більш важливим фактором успіху підприємств і ланцюгів поставок. Розвиток нових технологій буде продовжувати істотно впливати на логістичну галузь. Зміна попиту на логістичні послуги буде змушувати логістичних компаній адаптувати свої послуги до нових потреб клієнтів.

Список використаних джерел:

1. Крикавський Є., Похильченко О., Фертч М. Логістика та управління ланцюгами поставок. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 848 с.
2. Дудар Т.Г., Волошин Р.В. Основи логістики: навч. посіб. / Т. Г. Дудар, Р. В. Волошин. - К.: Центр учбової літератури, 2019.
3. Кальченко А.Г. Логістика: Навч. Посібник / А.Г. Кальченко. - К.: КНЕУ, 2015. - 148с.
4. Кислий В.М., Біловодська О.А., Олефіренко О.М. Логістика: Теорія та практика: навч. посіб. / В. М. Кислий, О. А. Біловодська, О. М. Олефіренко, - К.: ЦУЛ, 2016.
5. Крикавський Є.М. Логістика підприємства. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2016 - 221с.

ЛУЧАКІВСЬКА Н.М.
Техніко-економічний фаховий
коледж НУ «Львівська політехніка»

ІННОВАЦІЇ В ТОРГІВЛІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Швидкий розвиток нових технологій, його вплив на економічний розвиток України зумовлюють запровадження інновацій в усі сфери економічної діяльності, зокрема у торгівлю товарами та послугами. Функціонуючи в ері «інтелектуальної економіки», інновації з одного боку та знання, навички, компетенції людей з іншого, стають провідними факторами виробництва, підґрунтям добробуту населення, двигуном розвитку прогресу, нових технологій і, як наслідок, підвищення якості товарів та надаваних послуг.

Застосування теорії інноватики до сфери послуг відбулося на початку ХХІ ст. й перебуває на шляху емпіричних досліджень. Проте, як свого часу зазначали Б. Ван Арк, Л. Броесма й П. ден Гертог, інновація в сфері послуг може бути визначена як нова концепція сервісу, нові канали зв'язку з клієнтами, нові системи розподілу й технологічні рішення, які зазвичай спільно змінюють пропозицію послуг на ринку, оновлюють функції фірми й вимагають структурно нових організаційних, технологічних і людських можливостей фірми [1,52].

Сьогодні в розвинених країнах для розвитку нових форматів торгівлі й надання якісних роздрібних послуг впроваджуються нові технології продажів (FRID-технології, електронні цінники, енергозберігаючі технології, SAP-технології, штрих-технології), методи продажів (інтернет-магазини), застосовуються інноваційні логістичні й управлінські рішення, розвиваються інформаційні нововведення [2,13].

З боку держави такі нововведення підтримуються інвестиціями, пільгами й нормативно-законодавчими ініціативами у сфері інноваційної роздрібно торгівлі [3,101].

Практика успішних компаній показує, що впровадження інновацій, різних інформаційних технологій у торгівлі збільшує ефективність і якість процесу доведення товару до споживача, мінімізує витрати й скорочує рівень втрат при торговельному документообігу через вплив людського фактору, створює необхідні умови праці для персоналу з метою підвищення його продуктивності, а також формування системи безпеки [3,105].

У сучасних умовах тільки великі компанії мають можливість здійснювати масштабні інвестиції в інноваційні технології й методи роботи, тобто знижувати витрати обігу й підвищувати ефективність товаропровідної системи, тиснути на постачальників з метою зниження цін, підвищення якості продукції, підвищення ефективності інноваційних бізнес-процесів, що

призводить до зростання конкурентоспроможності економіки в цілому, тобто стає важливою умовою здійснення інноваційної діяльності [4,64].

Тобто на сьогоднішній день питання автоматизації процесів у діяльності торгових організацій є більш, ніж актуальними.

За своєю суттю роздрібна торгівля стає все більш індивідуальною, все більше задовольняє потреби конкретного покупця. Більшість ритейлерів вже куди чіткіше визначають свою цільову аудиторію, потреби покупців, намагаються їх сегментувати за історією покупок, створюючи максимально наближений до реальності профіль споживача. Наступний крок – об'єднання схожих профілів у групи, а іноді – й формування індивідуальних пропозицій.

Звичайно, в різних сегментах торгівлі, такі інновації можуть кардинально відрізнятись, особливо в українських реаліях. Наприклад, для деяких мереж гіпермаркетів інноваціями будуть впровадження секційного зберігання на складах, для супермаркетів – впровадження систем управління споживчим досвідом або загальних програм лояльності, для магазинів одягу – запуск віртуальних примірочних або робота з розсилками.

У будь-якому випадку деякі загальні тенденції простежуються. Розглянемо їх детальніше: екомерція, інтеграція офлайну та онлайн; виникнення або дублювання нового формату; управління споживчим досвідом; безперервне спілкування з покупцем; інтернет речей; магазин у телефоні; експертний контент для покупця [5,158].

Отже, впровадження торгово-технологічних інновацій у діяльність торговельних підприємств України дозволить отримати низку переваг, а саме:

- розширити асортимент торговельного підприємства;
- збільшити пропускну здатність касових ліній;
- підвищити якість обслуговування покупців;
- створити новий імідж торговельному підприємству;
- перерозподілити обов'язки персоналу і збільшити час на консультації покупців;
- відслідковувати рух товарів від виробників до складу, від складу до торговельної зали;
- контролювати терміни придатності товарів;
- миттєво отримувати інформацію про кількість і асортимент товарів у торговельній залі;
- скоротити витрати праці, пов'язані з інвентаризацією товарів;
- підвищити продуктивність праці і ефективність використання торговельних площ;
- збільшити товарооборот і прибуток.

Поряд із торгово-технологічними інноваціями доцільно було б дослідити впровадження організаційно-управлінських та торгово-оперативних інновацій у діяльність торговельних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Ващенко Н. Сутність інновацій торговельного підприємства / Н. Ващенко // Теоретичні та прикладні питання економіки. 2018. С. 381.
2. Іваненко Л. Тенденції розвитку українського ритейлу в аспекті інноваційних технологій / Л. Іваненко, А. Калюжний // Економіка. 2013. С. 122.
3. Лісіца В. В. Тенденції та напрями інноваційного розвитку роздрібних торговельних мереж у посткризовий період / В. В. Лісіца // Вісн. Чернігів. держ. технолог. ун-ту. 2015. С. 142.
4. Мазур О. Є. Інтересоцентрична модель регіонального управління сферою роздрібної торгівлі / О. Є. Мазур // Регіональна економіка. 2017. С. 174.
5. Севрук І. М. Маркетингові інновації в діяльності міжнародних роздрібних мереж / І. М. Севрук // Вісник ОНУ імені І.І/ Мечникова. – 2013. – Т.18, Вип.1.

СЕКЦІЯ 4. Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах диджиталізації суспільства

СКОРОПАД О.Ю.,

ВСП «Львівський фаховий коледж
індустрії моди КНУТД»,
заступник директора з навчальної
роботи, викладач креслення

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті проаналізовано можливості використання дистанційних технологій, наведено особливості використання текстової і графічної інформації при викладанні дисциплін графічного циклу.

Ключові слова: дистанційне навчання, графічні дисципліни, графічна інформація, теоретична інформація, інтернет – сервіси, штучний інтелект.

Суспільні зміни, введення карантину та запровадження воєнного стану принципово змінюють підходи до освітнього процесу, вимагають перегляду традиційних методів, засобів і технологій навчання, переходу на використання сучасних інформаційних технологій та застосування дистанційних методів спілкування викладача і здобувача освіти.

Використання сучасних технологій в системі фахової передвищої освіти надає нові можливості для активізації процесу професійної графічної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти. При цьому широкі можливості можуть надати мультимедійні та хмарні технології, які дозволяють створювати теоретичні та практичні курси зручні, як для пояснення навчального матеріалу, контролю за навчальним процесом, так і для організації самостійної роботи здобувачів. В умовах, коли освіта перейшла на онлайн та змішане навчання, виникає необхідність підвищення якості саме дистанційної освіти.

Окремої уваги в процесі дистанційного навчання заслуговують графічні дисципліни, що відіграють важливу роль у підготовці майбутніх фахівців галузі індустрії моди. Використання дистанційних технологій у процесі вивчення технічних дисциплін значно відрізняється від загальноприйнятих підходів до системи дистанційного навчання. Ці відмінності пов'язані з наявністю в навчальній програмі великої кількості графічних робіт і проєктів.

Досвід провідних навчальних закладів світу свідчить, що дистанційна форма навчання стає усе більш затребуваною в суспільстві, про що пишуть у численних публікаціях, які висвітлюють дослідження організації систем освіти в різних країнах. При належній мотивації бажаючих отримати відповідну освіту дистанційна має переваги перед іншими формами навчання, а саме:

- ✓ гнучка форма організації навчання;
- ✓ можливість самостійно обирати час навчання;
- ✓ можливість регулювати темп самоосвіти;

- ✓ доступ до якісних навчальних матеріалів, які представлені за допомогою використання сучасних новітніх технологій навчання;
- ✓ здешевлення отримання освіти за рахунок дублювання розроблених навчальних матеріалів, переведення деяких функцій в освітній сфері в автоматизований режим, масовості навчання [1].

Даній проблематиці присвячені роботи провідних вчених сучасності, таких як Л. Кечиев, Г. Путилов, С. Тумковський, О. Федорова. Найвагомий внесок у дослідження інформатизації та дистанційної освіти серед вітчизняних вчених внесли Р. Гуревич, М. Кадемія, С. Кувшінов, О. Фінагіна та багато інших науковців України. Досліджень, присвячених дистанційній освіті, достатньо багато, але невизначеними залишаються практичне використання методики дистанційного навчання конкретних технічних дисциплін, зокрема графічного спрямування.

Дистанційне навчання – форма організації та реалізації освітнього процесу, за якою його учасники здійснюють навчальну взаємодію принципово та переважно екстериторіально (тобто, на відстані, яка не дозволяє їй не передбачає безпосередню освітню взаємодію учасників віч-на-віч та коли в процесі навчання їх особиста присутність у певних навчальних приміщеннях закладу освіти не є обов'язковою) [3].

Дистанційне навчання включає:

- ✓ методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливості контролю тощо;
- ✓ документи планування освітнього процесу;
- ✓ відео- та аудіозаписи занять, лабораторних, практичних занять тощо;
- ✓ мультимедійні матеріали;
- ✓ практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- ✓ віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями;
- ✓ віртуальні тренажери з методичними рекомендаціями;
- ✓ пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ✓ ігрові інтерактивні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- ✓ електронні бібліотеки чи посилання на них;
- ✓ дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
- ✓ інші ресурси навчального призначення.

Таким чином, можемо виділити наступні типи дистанційного навчання:

Відеоконференція – це звичний спосіб для викладачів безпосередньо взаємодіяти зі здобувачами освіти на заняттях у реальному часі. Це може бути сеанс один на один або сценарій, подібний класу, в якому кілька здобувачів підключаються до викладача в режимі онлайн.

Синхронне навчання – усі здобувачі освіти навчаються разом (часто в одній аудиторії), але викладач знаходиться в іншому місці. Для цього

використовуються відеоконференції, які з'єднують викладачів і здобувачів у цифровій формі.

Асинхронне навчання є менш пов'язаним й менш обмеженим форматом. Замість живих онлайн-занять здобувачам освіти дають навчальні завдання у встановлені терміни. Вони самостійно вивчають теоретичний матеріал, та виконують завдання. Спілкування з викладачем відбувається у формі консультацій у чаті, форуму або переписки.

Відкриті онлайн-курси додають ще один рівень гнучкості. Це тип асинхронного навчання, за винятком відсутності термінів здачі завдань.

Онлайн-курси з фіксованим часом – це тип синхронних курсів, який вимагає, щоб усі онлайн-користувачі відвідували певне віртуальне місце і в певний час (наприклад, вебінар).

Комп'ютерне дистанційне навчання – це синхронне заняття з фіксованим часом на комп'ютерах, зазвичай у комп'ютерній лабораторії.

Змішана форма поєднує в собі елементи синхронного й асинхронного навчання. У залежності від специфіки навчального курсу є можливість оперативної зміни співвідношення між годинами на самостійну роботу та годинами на пряму взаємодію з викладачами. Така форма навчання легко адаптується до потреб навчальної програми [3].

Дистанційні технології – це також новий підхід до вивчення графічних дисциплін, що стали можливими завдяки комп'ютерним технологіям, які надали можливості нових форм презентацій, зберігання та передачі інформації. Провідною з цих форм є освіта в Інтернеті.

ChatGPT - чат-бот зі штучним інтелектом може вести розмови, відповідати на запитання, генерувати ідеї або підтримувати розмову на певну тему. ChatGPT з'явився у відкритому доступі 30 листопада 2022 року, розроблений американським стартапом OpenAI, а в Україні став доступним з 18 лютого 2023 року. ChatGPT є безкоштовним і володіє українською мовою.

Онлайн-інструменти, які дозволяють створювати презентації за допомогою штучного інтелекту (**Wepic, Tome, Gamma App**).

Ефективність графічної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти залежить від того, наскільки вдало методично і дидактично буде організовано таке навчання.

У процесі викладання матеріалу з дисциплін «Креслення», «Нарисна геометрія» та «Інженерна графіка» викладач використовує один з найважливіших принципів дидактики - принцип наочності. Наочність сприяє кращому засвоєнню знань, активізує розумову діяльність, мобілізує увагу.

Під час комп'ютерного викладу теоретичної частини теми слід використовувати в більшості лише графічну частину підготовленого матеріалу, адже:

для максимальної концентрації уваги здобувачів освіти до змісту матеріалу на екрані повністю повинна бути відсутня текстова частина;

дублювати висловлювання лектора з показом на екрані не рекомендовано, дублювання зменшує й так невелике поле екрану;

зазвичай викладач не дослівно говорить написаний текст, що роззосереджує увагу здобувачів освіти.

При вивченні креслення графічний супровід відіграє головну роль для розуміння теми, і дуже важлива поступова послідовність графічного матеріалу.

Технічні засоби дозволяють демонструвати поетапність графічного розв'язку завдання із можливістю повернення до попереднього кроку.

Одним з варіантів побудови креслення може бути виконання в програмі КОМПАС-ГРАФІК у режимі презентації екрану в реальному часі. Таким чином відбувається пояснення як на аудиторному занятті при використанні дошки і крейди. При цьому, запропонований спосіб подання навчального матеріалу з нарисної геометрії полегшує традиційний, трудомісткий спосіб викладання даної дисципліни, дає можливість демонструвати послідовність проєціювання просторових геометричних форм на площини проєкцій, і водночас більш наочно роздивитися взаємне положення різних геометричних образів в просторі, прослідкувати логіку вирішення поставленого завдання. А також слід відзначити плюси графічних зображень: якість візуальної інформації вища, естетичніша, забарвлена кольорами; матеріал легше засвоюється внаслідок високої наочності; повний конспект теми; темп викладу матеріалу вищий ніж зазвичай в аудиторії; сприяє розвитку просторового мислення; поряд з ортогональними проєкціями використовуються трьохмірні моделі геометричних об'єктів.

Великі дидактичні можливості надають інтернет - ресурси, завдяки яким відкриваються доступи до нетрадиційних джерел інформації, підвищується ефективність самостійної роботи, надаються нові можливості для творчості, знаходження та закріплення професійних навичок, зростає інтерес до навчання. Використання електронних освітніх ресурсів забезпечує різноманітність форм, методів і способів організації освітнього процесу. Прикладами таких сервісів можуть бути: карти пам'яті – онлайн - платформа, що може використовуватись для створення, візуалізації, структуризації і класифікації ідей; ІТ-додаток LearningApps.org, який дає можливість створювати дидактичні засоби ігрового типу; Mentimeter (хмара слів) – онлайн-сервіс для створення та проведення миттєвих опитувань в аудиторії та під час онлайн - занять; електронний плакат дає можливість «концентрувати» навчальну інформацію кількох слайдів у вигляді опорного конспекту.

Окремої уваги потребує організація контролю якості знань здобувача освіти. В курсах графічних дисциплін особливість контролю полягає у способі представлення виконаних завдань, які, у переважній більшості, є графічними, що накладає певні вимоги на розроблення засобів контролю та їх програмно-технічну та методичну реалізацію. Найбільш ефективними є ті засоби контролю, які передбачають виконання здобувачами фахової передвищої освіти деяких побудов в процесі розв'язку задач з отриманням результатів. В умовах дистанційного навчання організація такого виду контролю є досить проблемною. З'являється запит на електронні інтерактивні засоби, за допомогою яких можна було б дати здобувачам освіти можливість виконувати

побудови в on-line режимі. Нажаль таких можливостей інтернет- сервіси не надають.

Одним із найефективніших способів вимірювання рівня знань і досягнень здобувачів освіти є тестування. Воно передбачає застосування однакових методів досліджень щодо великої кількості індивідів, статистичне опрацювання результатів і визначені еталони оцінок. Використання готових онлайн -тестів Українських освітніх онлайн-порталів «На Урок», «Всеосвіта» та профільних педагогічних програмних засобів дозволяє ефективно оцінити рівень знань здобувачів освіти. Хмарні сервіси Google Forms і Microsoft Forms надають можливості створювати онлайн-опитування, тестові завдання, інтернет-вікторини, веб-квести тощо. [5].

Успіх використання дистанційного навчання при вивченні дисциплін графічного курсу залежить від дидактичної якості запропонованої навчальної інформації, програмноапаратної підтримки, професійної підготовки викладача для роботи в системі дистанційного навчання, ефективності організації навчально-пізнавальної діяльності слухачів, готовності здобувачів фахової передвищої освіти самостійно працювати в умовах застосування інформаційних технологій.

Актуальність розглянутого питання підсилюється ще й недостатньою графічною підготовкою випускників шкіл та відсутністю необхідних графічних умінь, які можна набути у закладі фахової передвищої освіти з використанням різного роду навчально-наочних засобів.

Технології, які розроблялись як допоміжні для організації освітнього процесу, стали першочерговими і потребують подальшого доопрацювання.

Список використаних джерел

1. Гнітецька Т.В. Інтерактивна дидактична система в практиці навчання інженерно-графічним дисциплінам. Графічні технології моделювання об'єктів, процесів та явищ: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 23-24 квітня 2020 р.).-С. 111.
2. Гузь Л.А. Проблеми та переваги розвитку наукових засад дистанційної освіти. Вісник економіки транспорту і промисловості.-2022.-№ 37.-С. 279-294.
3. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія / за ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня».-2020.- 409 с.
4. Павлик І.В., Корнута О.В.Розробка дистанційного курсу з дисципліни «Інженерна графіка». Сучасні технології в дистанційній освіті: матер. 1-го всеукраїнського науково-практичного семінару (Івано-Франківськ, 7-8 травня 2022 р.). Івано-Франківськ.-2022.-С. 54-56.
5. Савченко З.В. Формування і використання інформаційних електронних науково-освітніх ресурсів. Інформаційні технології і засоби навчання.-2020- № 4.-С. 24-29.

ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСУ GOOGLE MEET ДЛЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗФПО

Анотація. В сучасному світі, зважаючи на численні зміни, важливо адаптувати систему освіти так, щоб здобувачі мали можливість навчатися без будь-яких перешкод та на високому рівні якості. Завдяки впровадженню інформаційних технологій у навчальний процес це стало можливим. У зв'язку з переходом до формату онлайн-навчання виникла необхідність користуватися інструментами з функціями групових чатів, дзвінків і конференцій. Одним із найбільш пристосованих і зручних для навчання інструментів є програма Google Meet.

Ключові слова: цифровізація освіти, дистанційне навчання, змішана форма освіти, сервіси Google, Google Meet.

Виклад основного матеріалу. Сучасний освітній процес необхідно нерозривно пов'язувати з технологіями електронного навчання. Особливої актуальності вони набули в останні чотири роки — роки викликів для освіти в Україні. Пандемія коронавірусу, а зараз повномасштабна війна, суттєво обмежили можливість студентів фізично відвідувати навчальні заклади й тим самим підштовхнули освітян до пошуку нових форматів навчання. І коли під час пандемії COVID-19 основним завданням було обмежити фізичні контакти, щоби мінімізувати розповсюдження вірусу, то в умовах війни перед викладачами стоїть завдання зробити освітній процес безпечним, не втративши якості.

За останні десятиліття було розроблено безліч цифрових інструментів і впроваджено численні платформи для дистанційного або змішаного навчання. В сучасних умовах, які склалися у світі й в Україні зокрема, доволі затребуваними стають програми, що забезпечують зв'язок на відстані. Все більшої популярності набуває застосування інформаційного простору і сучасних освітніх технологій в процесі організації дистанційного навчання.

Кожен викладач має свій підхід до роботи зі здобувачами освіти під час дистанційного й змішаного навчання, що має на меті розвиток їхніх компетентностей відповідно до навчальних планів. Вибір сервісів для успішної реалізації навчальних програм залежить не лише від технічних можливостей учасників навчального процесу, але й від організаційно-методичного

забезпечення й уміння викладача швидко адаптувати свою діяльність до вимог сучасності [1].

Дистанційний освітній процес охоплює всі основні форми традиційного навчання, такі як лекції, семінари, практичні заняття, лабораторні практикуми, дослідницьку й самостійну роботу. Для забезпечення якісної організації дистанційної освіти, яка передбачає комунікацію між учасниками освітнього процесу за посередництвом сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, необхідні відповідні технічні й програмні рішення. Також важливими є безперешкодний доступ до мережі Інтернет і наявність комп'ютера, ноутбука, планшета або смартфона в усіх учасників освітнього процесу.

Одним із найпопулярніших серед багатьох фахівців наразі є цифровий застосунок для проведення занять Google Meet.

Google Meet – це сервіс для організації та проведення відеоконференцій, в яких взаємодія між учасниками відбувається шляхом голосових повідомлень, відео зв'язку, чи звичайних повідомлень, написаних в чаті.

Використання Google Meet дозволяє приєднувати до зустрічі велику кількість студентів [3]. Це є важливим критерієм вибору даного сервісу при викладанні економічних дисциплін, а також для проведення консультацій по курсовому та дипломному проектуванні. Враховуючи, що економіка викладається на старших курсах, більшість студентів-старшокурсників навчальну діяльність поєднують із роботою в різних сферах. Проте свідоме ставлення дозволяє їм відвідувати заняття віддалено (дистанційно) приєднуючись до занять через Google Meet. Використання цього сервісу дозволяє виконувати завдання практичних робіт як онлайн, так і самостійно офлайн, через спільний доступ до Google-таблиць та Google документів [4]. Використання спільного доступу дозволяє студентам готувати групові проекти у зручній для кожного учасника час.

Однією з ключових особливостей Google Meet є можливість приєднуватися до зустрічей шляхом загальних посилань з будь-якого пристрою, без необхідності завантаження додаткового програмного забезпечення. Платформа також спрощує процес планування нарад, дозволяючи створювати зустрічі прямо у Календарі Google. Це включає автоматичну відправку запрошень через електронну пошту, разом із посиланнями для швидкого доступу до зустрічі.

Платформа Google Meet проста у використанні, не потребує особливих навичок ні від викладача, ні від студентів. Наявність камери та мікрофону дозволяє бачити та чути усіх учасників в реальному часі. Таким чином, під час занять у студентів формується вміння проводити презентацію, дискутувати

тощо, а також формується риторична культура студента як якісна характеристика особистості.

Основні можливості сервісу Google Meet (рисунок 1).

Рисунок 1 – Можливості сервісу Google Meet

Серед переваг використання Google Meet можна виокремити:

- Google Meet гармонійно взаємодіє з іншими інструментами Google Workspace, такими як Gmail, Google Calendar, Google Drive тощо, забезпечуючи зручну роботу з усіма цими сервісами;
- платформа забезпечує якісні відеоконференції з чітким звуком, що робить спілкування більш приємним та продуктивним;
- інтерфейс Google Meet є простим та зрозумілим, що дає змогу навіть новачкам швидко орієнтуватися та використовувати платформу;
- Google Meet надає безкоштовний план зі значними можливостями для малих груп та особистого використання;
- тривалість зустрічі не лімітується;
- учасники можуть одночасно працювати в Google-документі, бачити зміни, які з'являються, і дискутувати в ефірі;

– Google активно працює над підвищенням рівня безпеки Google Meet, включаючи шифрування трафіку та інші заходи для захисту конфіденційності користувачів.

Серед недоліків роботи в форматі відеоконференції Google Meet є відсутність контролю за роботою студентів під час заняття. Брак віртуальної дошки, на якій можна одночасно працювати, також суттєво ускладнює роботу, але це можна компенсувати «уявною дошкою», з використанням документу Word. Студенти в цей час можуть бачити на своїх екранах матеріал та переписувати його в зошити. Проте, в режимі живого часу викладач не має можливості перевірити правильність написання, як під час аудиторних занять.

Зважаючи на переваги та недоліки платформи Google Meet, викладачі економічних дисциплін успішно її використовують для повноцінного забезпечення навчання в коледжі.

Висновок. Отже, варто зазначити, що використання Google Meet є досить зручним з точки зору інтеграції в нього багатьох інших сервісів Google (особливо важливими для організації освітнього процесу в дистанційному форматі є поєднання Gmail, Google Drive, Google Jamboard, Google Meet та Google Classroom), які в поєднанні один з одним дають досить потужний і водночас зручний функціонал для організації та проведення освітніх заходів в умовах дистанційного (змішаного) навчання. Google Meet дає можливість взаємодії між викладачами й здобувачами освіти за допомогою відеозв'язку, обміну повідомленнями, спільної роботи над документами, демонстрації екрану тощо. Це дозволяє створити ефективне навчальне середовище й забезпечити активну участь здобувачів освіти в навчальному процесі.

Список використаних джерел:

1. Використання сервісу Google Meet за умов дистанційного навчання. URL: <https://content.hneu.edu.ua/s/Elxzv-E6g>
2. І.Г. Власенко «Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності», Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія [Електронний ресурс]: матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.)
3. Литвин О. Zoom vs Google Meet: відеозв'язок під час карантину. URL: <http://ceitblog.ucu.edu.ua/ed-tech/zoom-vs-meet-videozv-yazok-pid-chas-karantynu>
4. Немченко В. Онлайн-сервіси Google Meet, Skype, Zoom: безкоштовні можливості для дистанційної роботи. URL: <https://naurok.com.ua/post/onlayn-servisi-google-meet-skype-zoom-bezkoshtovnimozhливosti-dlya-distanciyno-roboti>
5. Чичук В. М., Лопатко І. С. Використання сервісів Google в організації дистанційного навчання. Актуальні проблеми та перспективи технологічної і

професійної освіти: матеріали VII всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 20-21 квітня 2023 р. Тернопіль, 2023. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/29065/1/Konf_Aktual_problem_tex.pdf#page=95

ГЕРУС О.О.

ВСП «Львівський фаховий коледж
індустрії моди КНУТД»
викладач іноземної мови

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ЯК ЗАСОБУ СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У цій роботі розглянуто застосування інтернет-ресурсів у навчанні англійської мови як один із шляхів вирішення сучасних дидактичних завдань. Інформативність інтернет-джерел становить одну з їх найцінніших рис та стимулює мотивацію до навчання. Створення умов, за яких студенти самі застосовують навчальні матеріали, знаходять завдання, виконують їх, сприяє покращенню успіхів в оволодінні іноземним мовленням.

Ключові слова: методика викладання, мовний етикет, інтернет-ресурси, ефективність навчання, іншомовна лінгвістична та комунікативна компетенції.

Зараз вже всі розуміють, що Інтернет має колосальні інформаційні можливості і не менш вражаючі послуги. Інтернет створює унікальну можливість для тих, хто вивчає іноземну мову користуватися автентичними текстами, слухати і спілкуватися з носіями мови. Метою роботи є показати, для яких цілей ми збираємося використовувати можливості і ресурси Інтернету. Наприклад, для включення матеріалів мережі в зміст заняття чи для самостійного пошуку інформації студентами в рамках роботи над проектом.

Використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, можна, інтегруючи їх у навчальний процес, більш ефективно вирішувати цілий ряд дидактичних завдань на занятті:

- формувати навички та вміння читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різного ступеня складності;
- удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет;
- удосконалювати вміння монологічного і діалогічного висловлювання на основі проблемного обговорення представлених викладачем або кимось із студент матеріалів мережі;
- поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної іноземної мови, що відбиває певний етап розвитку культури народу, соціального і політичного устрою суспільства;

- знайомитися з культурою, що включає в себе мовний етикет, особливо мовну поведінку різних народів в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни мови, що вивчається.

Найпростіше використання Інтернету – це використання його як джерела додаткових матеріалів для викладача та студента. Це величезна довідково-інформаційна система, яка може бути використана для вивчення мови [1, 70]. Найбільш повно можливості Інтернету розкриваються під час використання його безпосередньо під час навчального процесу. Ідеальними умовами для цього є наявність комп'ютерного класу з підключенням до мережі Інтернет.

Використання Інтернету на заняттях іноземної мови не повинно бути самоціллю. Насамперед, викладачу необхідно дати відповідь на запитання: для кого, для чого, коли, в якому обсязі повинен бути використаний Інтернет, оскільки дуже важко зорієнтуватися у величезному об'ємі інформації.

Сайти, які є корисними для викладача іноземної мови і які можуть бути використані на занятті, можна розділити на інформаційні та власне навчальні. Інформаційні сайти використовують для добору цікавих текстових документів, творчих завдань. Спеціальні навчальні сайти містять різні види робіт, вони розроблені з урахуванням рівня знань студентів. Робота саме з такими сайтами є цікавою і корисною у вивченні мови. Крім того, є група вузькоспеціальних навчальних сайтів, призначених для навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності (читання, письма, говоріння та аудіювання), вивчення фонетики, граматики, лексики тощо. У роботі з навчальними сайтами обирається той рівень складності, який відповідає рівню знань студентів. Навчальні сайти, зазвичай, мають кілька рівнів складності; щодо інформаційних сайтів, то викладач має сам визначитися з доббором матеріалу відповідної складності.

Організація ефективного навчання за допомогою навчальних сайтів залежить від наступного:

- чіткого формулювання завдань;
- конкретних вказівок щодо їх виконання;
- добору матеріалу відповідно до потреб комунікації та компетенції студентів;
- вмілого використання часу і простору.

Викладач має пропонувати завдання, спрямовувати пошукову діяльність студентів, допомагати їм зрозуміти інформацію та спілкуватися в Інтернеті іноземною мовою. Він повинен бути поруч із студентом, коли той потребує допомоги, однак не заважати йому працювати самостійно, стежити за часом, спрямовуючи роботу таким чином, щоб усі були задіяні протягом заняття [3, 58].

З метою вивчення іноземних мов може використовуватись як вільне спілкування в Інтернеті, так і спеціально організоване спілкування в режимі електронної пошти, електронної конференції та дошки оголошень. Це створює унікальну автентичну ситуацію діалогічного мовлення.

Величезна комп'ютерна мережа, котра зв'язує між собою мільйони комп'ютерів – Інтернет – представляє практично необмежені можливості

використання практичного курсу у різноманітних галузях людської діяльності. Використання Інтернет у освіті дозволяє застосовувати інформацію, що постійно оновлюється та спілкуватися вчителям між собою.

З допомогою Інтернету на практиці можна успішно здійснювати навчання різних видів іншомовної діяльності – читання, письма, говоріння, аудіювання. У рекомендаціях до опрацювання навчальних сайтів передбачене виконання попередніх завдань, в яких перед користувачем ставиться мета прослуховування або перегляду пропонованих матеріалів (напр., Listen carefully to the video and then answer the questions in the exercise) [5, 22].

Особливої уваги заслуговує та можливість, яка надається в межах застосування YouTube – отримання за бажанням субтитрів до мовлення представленого відео (сервіси – записати текст аудіо за допомогою служби, яка застосовує технології Google з розпізнавання мовлення для створення автоматичних титрів до відео; включити титри; відключити титри; перекласти титри та ін.).

Доступність величезного обсягу різноманітної інформації та різноаспектність побудови навчальних сайтів визначають багато варіантів роботи користувача з навчальними матеріалами, наприклад, застосування рубрик: full English grammar with explanations and examples; fully searchable grammar subjects; learning games and tests; writing section; punctuation section; spelling help; multi-dictionary lookup; direct access to online services; vocabulary section, etc.

При опрацюванні граматичного матеріалу пропонуються, наприклад, такі сервіси: explanation of all main verb forms in English; graphical representation of verb timelines; examples and illustrations; audio and video grammar presentations; list of English irregular verbs; direct access to sites and services; optional access to grammar exercises online, etc.

Взагалі, навчання з допомогою Інтернету – це творчий процес, який дозволяє розвивати і розробляти нові прийоми. З іншого боку, навчання на комп'ютері дозволяє вивчати курс у темпі, відповідному здібностям, волі й працьовитості кожного окремого студента.

Зміст навчальної інформації Інтернету реалізується з допомогою гіперактивного підходу, що дозволяє вивчати матеріал у будь-якому порядку, на різних рівнях володіння іноземною мовою, а інтерактивний режим перетворює процес навчання у спільну діяльність викладача та студента.

Основне завдання Інтернету - стимулювати студентів до подальшого самостійного вивчення мови. В процесі активного використання іншомовних електронних ресурсів студент здобуває навички коректної поведінки в типових ситуаціях і уявлення про основні елементи іноземної культури, відчуває справжнє занурення у живу мову, отримує можливість для розвитку мовленнєвих навичок.

Повноцінна підготовка майбутніх випускників не може бути вдалою без використання Інтернет-технологій.

З усього вищезазначеного можна зробити висновок, що сутність мови, комунікативна феноменологія оволодіння іноземною мовою роблять винятково плідним використання інформаційно-комунікаційних технологій [3, 123]. Залучення в навчальний процес Інтернет-ресурсів зовсім не виключає традиційні методи навчання, а гармонійно поєднується з ними.

Застосування нових інформаційних технологій дозволяє не тільки підвищити ефективність навчання, але й сприяти подальшому самостійному вивченню іноземної мови студентами.

Список використаних джерел:

1. Григор'єва Т.З. Новий когнітивно-інтелектуальний підхід до комп'ютерної лінгводидактики // Нові напрями в методиці викладання іноземних мов в школі і внз.: Освіта, 2009. – С.66-71
2. Лавров Д.О. Класифікація проблем. Терміни і визначення//Питання Інтернет-освіти.-2003.-№15
3. Методика навчання іноземній мові з використанням нових інформаційно-комунікативних Інтернет-технологій/П.В.Сисоєв, М.Н.Євстегнеєв.- Фенікс, Глоса-Прес, 2010.-180 с.
4. Berge Z. Computer-mediated communication and the online classroom in distance learning / Berge Z. & Collins M. – Cresskill, NJ: Hampton Press, 1995.
5. Magoto J. From the nets: World Wide Web and ESL / Magoto J. // CAELL Journal. – 1995. – Vol. 5, № 4. – P. 21-26.

СТАРІЙ А.Р.

Відокремлений структурний підрозділ
«Львівський фаховий коледж
індустрії моди КНУТД»,
викладач прикладної механіки

МУЛЬТИМЕДІЙНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗФПО

Анотація. Незалежно від бажання людей, у їхнє життя інтегрувалися і стали його органічною часткою електронні засоби зв'язку, цифрові технології, комп'ютерна техніка. Проникнення сучасних, зокрема мультимедійних, технологій у галузь освіти є закономірним і невідворотним. Саме новітні розробки в навчанні комп'ютерних технологій і методів у сукупності називають мультимедіа. Арсенал мультимедіа технологій становить анімаційна графіка, відеофільми, звук, інтерактивні можливості, використання віддаленого доступу й зовнішніх ресурсів, робота з базами даних тощо.

Ключові слова: мультимедіа, мультимедійне освітнє середовище, інформаційний простір, інформаційне середовище, інфосфера, медіасфера.

Постановка проблеми у загальному вигляді.Зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, ставлять нові виклики в професійній підготовці

майбутніх фахівців. ЗФПО повинні йв ідповідати новим викликам, і велике значення тут має використання інформаційно-комунікаційних технологій, створення на їх основі сучасного освітнього середовища, що відкриє можливості для оновлення змісту навчання й методів викладання, видозмінить роль викладача в навчальному процесі та розширить доступ до освіти тим, хто прагне навчатися.

Під час професійної підготовки майбутніх фахівців мультимедійне освітнє середовище має стати системою забезпечення доступу учасників навчального процесу до всіх необхідних матеріалів та інструментів і забезпечувати умови для реалізації постійного діалогу, що перетворює інформацію на знання й розуміння.

Мета статті полягає в з'ясуванні суті поняття «мультимедійне освітнє середовище», його специфіки та дидактичного потенціалу з метою подальшого його проектування та впровадження в процес професійної підготовки майбутніх фахівців у ЗФПО. Проблема з'ясування психолого-педагогічних умов проектування та впровадження мультимедійне освітнє середовище, факторів його ефективного застосування в процесі підготовки майбутніх фахівців досліджена недостатньо, що не дає повною мірою використовувати його дидактичний потенціал.

Виклад основного матеріалу. Застосування відеоматеріалів та інших мультимедійних засобів є ліквідація прогалин у наочності викладання. Мультимедійні засоби навчання універсальні, їх використовують на різних етапах заняття: під час мотивації як формулювання проблеми перед вивченням нового матеріалу; у ході пояснення нового матеріалу як ілюстрації; у процесі закріплення й узагальнення знань; для оцінювання навчальних досягнень. Серед різноманіття навчальних мультимедійних систем виокремлюють засоби, які є найбільш ефективними на заняттях: комп'ютерні тренажери; автоматизовані навчальні системи; навчальні фільми; мультимедіа-презентації; відеодемонстрації. Графіка, анімація, фото, відео, звук, текст в інтерактивному режимі роботи створюють інтегративне інформаційне середовище, у якому користувач знаходить якісно нові можливості.

Термін «мультимедійне середовище» використовується сьогодні у фаховій літературі переважно в технократичному контексті, як синонім до понять «інформаційний простір», «інформаційне середовище», «інфосфера», «медіасфера», і наголошує, що таке ототожнення не відображає ні комунікаційної природи останнього, ні характерних властивостей передачі саме мультимедійної інформації в суспільстві.

Щодо освіти, то на думку науковців, мультимедійне освітнє середовище є одним з основних елементів сучасної освіти [1]. Мультимедійна презентація допомагає опанувати будь-яку тему більш ефективно й глибоко. Здобувачів освіти навчають створювати презентації відповідно до трьох етапів: призначення комп'ютерних презентацій, демонстрація студентських презентацій, ознайомлення студентів із методом проектів, завантаження програми для створення презентацій; способи створення презентацій

(створення слайдів, додавання, вилучення слайдів тощо); створення інтерактивного інтерфейсу презентацій; практична робота, під час якої студенти закріплюють знання на створення, редагування, форматування слайдів, використовуючи різні типи об'єктів (текстові, графічні, числові, звукові, відео) для розроблення презентацій (зв'язані та вбудовані об'єкти, створені в інших прикладних програмах); продукування презентацій, їх оформлення й способи демонстрації слайдів, копіювання презентації на електронні носії).

Отже, використання засобів мультимедійної технології підвищує інтенсивність й ефективність процесу навчання; створює умови для самоосвіти, оптимізуючи перехід до безперервної освіти; у поєднанні з телекомунікаційними технологіями розв'язує проблему доступу до нових джерел різноманітної за змістом і формою представлення інформації. Таке середовище включає спеціально адаптовані освітні ресурси, засоби, методи, форми й технології навчання, а також засоби управління освітнім процесом і взаємодії між його учасниками.

Засоби мультимедіа в контексті мультимедійне освітнє середовище до ЗФПО мають диференціювати рівень складності навчальних завдань, обирати оптимальний темп навчання, підвищувати оперативність виконання завдань. По суті, здобувач освіти отримує контроль над своїм навчальним процесом. Окрім того, організація й наповнення мультимедійне освітнє середовище можуть допомогти студентам розробляти навички вирішення проблем; розвинути глибоке розуміння контенту, що може бути також більш мотивованим для студентів, ніж традиційні методи навчання. Для реалізації зазначених аспектів студент має отримати можливість орієнтуватися в мультимедійному середовищі, формувати власну унікальну й індивідуальну навчальну послідовність. У мультимедійне освітнє середовище здійснюється залучення того, хто навчається, у навчальний процес, що створює можливість практичного відпрацювання навичок.

Основна функція мультимедійне освітнє середовище – це взаємодія суб'єктів із зовнішнім світом через відкриті системи (мережі, Інтернет, мультимедійні освітні ресурси) і надання користувачам безпеки й свободи життєдіяльності. За змістом це побудова, що включає такі блоки: ціннісно-цільовий, інформаційно-знанневий, програмно-стратегічний, технологічний [2].

Мультимедійне освітнє середовище має потужний дидактичний потенціал, зокрема, під час реалізації професійної підготовки в ЗФПО. Особливо виправдане використання мультимедійне освітнє середовище під час професійної підготовки майбутніх фахівців спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» це зумовлюється її специфікою: особливостями змісту навчальних дисциплін, що потребують уміщення значного обсягу досить різноманітної інформації (схем, графіків, технічних рисунків, фотозображень, відео, анімації, аудіофрагментів і 3D-об'єктів); відпрацюванням професійних навичок; потребою впорядковувати й зберігати виконані студентами роботи та накопичену інформацію; умінням здобувачів освіти демонструвати та захищати

власні напрацювання; включенням студентів і викладача в процес навчання з використанням online-спілкування; наявною можливістю віртуального моделювання технологічних процесів створення друкованої й мультимедійної продукції тощо.

Практична реалізація якісної професійної підготовки фахівців вимагає використання нового інструментарію подання навчального матеріалу, що базується на нових рішеннях його наведення. Таким потужним засобом є мультимедійне освітнє середовище, що відрізняється від сучасних аналогів: електронного (навчальний матеріал подається не просто в електронному вигляді, а як інтегрована комбінація різних медіазасобів); віртуального (об'єкти віртуальної реальності, з одного боку, є одним із засобів мультимедіа, а з іншого – мультимедійне середовище значно простіше спроектувати, ніж повноцінний віртуальний світ)[3].

Висновки. Отже, використання засобів мультимедійної технології підвищує інтенсивність й ефективність процесу навчання; створює умови для самоосвіти, оптимізуючи перехід до безперервної освіти; у поєднанні з телекомунікаційними технологіями розв'язує проблему доступу до нових джерел різноманітної за змістом і формою представлення інформації. Мультимедійне освітнє середовище має всі можливості для створення умов підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців у ЗФПО. Таке освітнє середовище робить навчальний процес цікавим, відкритим і професійного спрямованим. Подальшим напрямом наукових пошуків є дослідження оптимальної структури мультимедійне освітнє середовище і методики його використання в навчальному процесі.

Список використаних джерел:

1. Грицук Ю., Грицук О. Дистанційна освіта як компонент мультимедійного освітнього середовища ЗФПО. Новітні комп'ютерні технології. 2013. Вип. XI. С. 93–96
2. Денисенко С. Можливості використанн ямультимедійних технологій у професійній підготовці фахівців видавництва і поліграфії. XXIV Міжнародна науково-практична конференція з проблем видавничо-поліграфічної галузі, 20 квітня 2017 р., Київ.
3. Пушкар О., Бондар І. Створення віртуального навчального середовища для галузі «Видавничо-поліграфічна справа». Поліграфія і видавнича справа. 2010. № 2. С. 54–66.